ԻՐ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5880 — ՄԱՅԻՍ 23/5 ՅՈՒՆԻՍ 1905 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1 ՐԼԳԻԼ, ԱԽԸՐ 1323 — ԻՐ. ՏԱՐԻ Թ.Ի 5880

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՔԳԱՑԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՁՈՒԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառացիներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 1 ֆր. դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերցուի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՔՆՆԻՉՆԵՐՈՒՆ ԲԱԺԻՆԸ

Այլեւայլ տարիներու մէջ, օրինակի համար տարի. հաստատութեան մը շինութեան կամ նորոգութեան տարիւ կամ դատական գործի մը հետապնդումին տարիւ կամ նաւագ կարեւոր երկաթբեւեռութեան մը քննութեան տարիւ Պատրիարքարանը կամ տնոր լարակից ժողովները քննիչներ կ'ընտրեն, պահանջելով տնոնցմէ որ իրենց ժամանակն ու հմտութիւնը նոյն բարեգործական հաստատութեան գործին համար վատնեն, եւ իրօք, այդ ազնիւ անձերն ալ, ընդհանրապէս, բարեյօժար տրամադրութիւնով մը կը տանձնեն եւ իրենց քաղաքացիական ազնիւ պարտականութիւն, իրենց յանձնուած պաշտօնը դէց կամ ազնիւ գլուխ կը հասնին, ըսենք։

Բայց, ձրի գործ մը, բարեսիրական պարտականութեան մը կատարումը չի կրնար ելլալ այնպէս, ինչպէս կը պահանջէ գործին օգուտը, կամ ինչպէս որ պէտք է եւ պարտ։ Այս պարագային, լայնի է թէ չատ բարակը չենք նայիր։ Եթէ յանձնուածը դատական գործ մըն է, անձնուէր փաստաբանը կրնայ անմեղադրելի տեսուլ՝ իր գործած մէկ անփութութիւնը համար։ Եւ սակայն այդ պղտիկ անհոգութիւնը չատ անգամ տեղի կուտայ մեծագոյն վնասի մը, ամբողջ գործը կը վատնէ, կարեւորագոյն չահ մը կը կորուի, ու մենք՝ բնականաբար՝ չենք կրնար մեղադրել փաստաբանը, իր զանցառութեանն համար, քանի որ պաշտօնը ձրի է, կամաւոր է, եւ վճարուած պաշտօնի մը ուժն ու ծանրութիւնը չունի։

Ենթադրենք թէ կալուածական խնդիր մըն է, չենքի մը կառուցումը. գործին հոգը կամ հսկողութիւնը կը յանձնուի այս ինչ ճարտարպետին որ, իր ժամանակին ու անձնական զբաղումներուն ներած չափով միայն կրնայ կատարել իրեն վստահուած պաշտօնը։ Չենք կրնար մեղադրել, քանի որ չենք փափաքիր իր աշխատութիւնը։ Իր խիղճն ու լաւ չի ծանրացներ իր հոգեկան բեռը, եւ ինքնիրեն կրնայ արդարանալ որ ինք գործի եւ ընտանիքի տէր է, եւ անոնց ապրուստի հոգը ամէն բանէ նախադաս է իր աչքին։

Ուրիշ օրինակ մը առաջ բերելու համար, համարենք թէ գրական գործի մը քննութիւնն ըլլայ այսինչին յանձնուած պարտականութիւնը։ Կամ հարեւանցի քննութիւնով մը պիտի բանասիրուի եւ կամ երկարաւոր ու մանրախոյզ դատաստանի մը պիտի ենթարկի ներկայացուած աշխատութիւնը։

Առաջին պարագային, խակ ու հարեւանցի քննութեան մը արդիւնքն եղող երկասիրութիւնը վաւերացուի՝ ալ, մերժուի՝ ալ՝ զրկանք ու զանցառութիւն մընէ որ կը պատահի։ Գէշ՝ որովհետեւ անյաջող գործի մը համար արուած նպաստաւոր վճիռը գրականութեան համար անպատեհ ծառայութիւն մըն է։ Իսկ խնամուած ու արժանաւոր երկի մը վրայ նեղտէր ու թերթեւ քննութեան մը եղրակացութիւնն ալ անիրաւութիւն մըն է թէ՝ երկին եւ թէ երկասիրողին։ Երկը մերժուելով՝ գրականութիւնը կամ դիտութիւնը կորստեան մը ըրած պիտի ըլլայ։ Իսկ երկասիրողն ալ դուցէ այդ մերժումէն վհատած՝ լաւագոյն ալեատութիւններու համար ալ անտարբեր ու չեղոք կը մնայ։

Հիմա, հասնելու համար եզրակացութեան մը՝ պիտի նոթագրենք՝ որ այս կարգի ալեատութիւններ ձրի չըլլան, մանաւանդ միջոցներ չեն պակիր, ինչպէս Իշմիրեանց Մրցանակին ներկայացող գործերը։ Ցանձնաժողովը՝ ամբողջ կամ կէս կամ քառորդ մրցանակով մը կը վարձատրէ հեղինակները։ լա՛ւ։ Է՛յ, ինչ մեղք ունի քննիչն ալ որ բերանը հովին տայ։ Կատարողը պիտի փառաւորուի, գովը պիտի գործադրուի, հեղինակը պիտի օգտուի նիւթապէս եւ բարոյապէս։ Իսկ մեր «պատուարժան» քննիչը...։ Անոր ալ չնորհակալութեան խօսք բաժին մը՝ Ցանձնաժողովին համարատուութեան մէջ, ինչպէս պայմանագրական ասողութիւն մըն է...։

Արդեօք գէ՞ղ գաղափար մըն է որ կը հրապարակենք, արդեօք՝ հանրային գործերու անտարբեր որոնքը ուրիշ ուժացընելո՞ւ պիտի ծառայեն այս քանի մը դիտողութիւնները։

Չենք կարծեր, ու լուրջ խորհողները մեզի հետ են։

Կամկէն բաժին մըն ալ քննիչներո՞ւն։

Կ'ուզեն՝ թող այդ բաժինը իրենց տրուի վաստակ, իրենց հանրօգուտ գործ պատուղ, ասենն՝ բայց հանրօգուտ նպաստակի մը նպատակն։

Իսկ եթէ ունենան չեն, ո՞վ կրնայ իրենց երեսին տալ՝ այնքանը թէ այդ մարդիկը իրենց հմտութիւնն ու ուսումնական կարողութիւնները նիւթական փոխարինութեամբ արժեցնելու ուժանիքն ունին։

Այս պարագային, անշուշտ Քննիչի ընտրութիւնն ալ պիտի կատարուի հմտագոյն անձերու վրայ եւ ո՛չ թէ կեղծ համբաւներու, եւ այն առեն, իրաւամբ պիտի պահանջենք որ, իրենց փոխարինուած աշխատութիւն, քննիչները իրենց ուրիշ գործ մը տեսնեն, եւ նիւթական վարձատրութեան խոյով, քաղաքներուն խնամով ու որոնց կատարելու իրենց յանձնուած քննական գործը։

Չենք ուզեր, չե՛նք անգամներ այս տեսակ պարագաներու մէջ բարոյական պարտականութեանց տեսակէտը. ասիկա քաղաքային առաքինութիւն մըն է որ պէտք ունի մեր մէջ քարոզուելու, տարածուելու, բայց, իմ խօսքս անոնց համար է զոր կը հարկադրենք «անօթի փորով գիրք կարդալ» կամ հանրային ծառայութիւն մը ընել։ Եթէ կ'ուզէք որ կեղծիքը իր դէմն ունենայ, ասոր խօսք չունիմ. եթէ ալ՝ Քննիչներն ալ հոգացիք։

ՍՄԲԱՏ ԴՍՒՐԵԱՆ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Դպրոց յաճախող մանկանց առողջապահական օրէնքներու համաձայն կրթուելուն կարեւոր խնդիրը էականապէս երկու խիստ պարզ եւ հիմնական նշմարութիւններու լաւ ըմբռնումէն կախում ունի։ Նախ՝ պէտք է գիտնալ թէ ո՞ւ եւ երկրին ժամանակի համար պահանջուած ունակութիւնը եւ ուշադրութիւնը լրջնեցուցիչ է մանկան ուղեղին, եւ կրնայ մինչեւ իսկ ուժասպառութիւն պատճառել անոր։ Երկրորդ՝ պէտք է գիտնալ թէ առողջութիւնը պահպանելու խնդիրը կը դժուարանայ այն համեմատութեամբ որքան մեկ ուրիշ մանուկներ կը համախմբուին դպրոցական շէնքերու չորս պատերուն մէջ։

Առաջին պայմաններու նկատմամբ մեզի ցոյց տրուած անհոգութենէն չատ մը ակարգութիւն ու լաւ տնունդ չառած մանուկներ, եւ երբեմն նոյն իսկ լաւ սնունդ առած բայց ուսանելու խանդ ու եռանդով համակուած ուշիմ մանուկներ ծանր ու յաճախ տեւական կերպով վնասուած են, թէ գիտնական եւ թէ մասնաւորապէս։ Մինչդեռ երկրորդ պայմաններու նկատմամբ մեզի ցոյց տրուած անհոգութիւնն՝ այսինքն՝ մանկանց անող ու զարգացող կազմուածքին շնչառական եւ ուրիշ պէտքերու մասին պէտք եղած ծանօթութիւնը չունենալէն, կամ տասնց մասին զանցառու գտնուելէն, դպրոցական գործը յաճախ առաջ տարուած է այնպիսի անպատասխանատու պայմաններու ներքեւ՝ որով մեծապէս վնասուած է այդ գործին արդիւնաւորութիւնը։

Ուղեղային յոգնութիւնը, ուրիշդ է ըսել, ինքնին ծանր խնդիր մըն է նկատողութեան առնուելու համար կեանքի բոլոր գործառնութեանց մէջ, սակայն ան կը պահանջէ մեր մասնաւոր եւ յատուկ ուշադրութիւնը, երբ խնդիրը կը դառնայ կրթական գործին պէս կենսական խնդիր մը շուրջը, երբ ազգային առողջութեան կամ ապառութեան հիմերը դրուելու վրայ են վերջնական կերպով, եւ երբ բաղդատաբար խիստ քիչ բան կրնայ ի գլուխ հանուիլ թէ՝ մասնաւորապէս եւ թէ բարոյապէս։ Եթէ մարդի գիտնական գործարանը չպահուի եւ առաջ եղած ծանօթութիւնը չունենալէն, կամ տասնց մասին զանցառու գտնուելէն, դպրոցական գործը յաճախ առաջ տարուած է այնպիսի անպատասխանատու պայմաններու ներքեւ՝ որով մեծապէս վնասուած է այդ գործին արդիւնաւորութիւնը։

Ուղեղային յոգնութիւնը, ուրիշդ է ըսել, ինքնին ծանր խնդիր մըն է նկատողութեան առնուելու համար կեանքի բոլոր գործառնութեանց մէջ, սակայն ան կը պահանջէ մեր մասնաւոր եւ յատուկ ուշադրութիւնը, երբ խնդիրը կը դառնայ կրթական գործին պէս կենսական խնդիր մը շուրջը, երբ ազգային առողջութեան կամ ապառութեան հիմերը դրուելու վրայ են վերջնական կերպով, եւ երբ բաղդատաբար խիստ քիչ բան կրնայ ի գլուխ հանուիլ թէ՝ մասնաւորապէս եւ թէ բարոյապէս։ Եթէ մարդի գիտնական գործարանը չպահուի եւ թէ նոր գործարանը չպահուի առաջ եւ առաջ վիճակի մը մէջ։

Դպրոց յաճախող մանուկներուն իւրաքանչիւրը ունի ղեղային զօրութեան որոշ պաշար մը, որուն ամբողջովին գործածուելը պիտի մատէ զանի բոլորովին ընդունակցած վիճակի մը, մինչդեռ անոր համար խիստ կարեւոր է որ մտ մը այդ ոյժին խնայելի ու պահպանուի։ Եթէ կ'ուզենք խանդաղութեամբ վարուիլ դպրոցական մանուկի մը հետ, պէտք է գիտնանք նախ եւ առաջ կշռել տասը գիտնական ու մասնաւորական ոյժերը եւ զգուշանալ յոգնութիւն պատճառելու տասը։ Սա նաւագն, կրնանք մեր պահանջները հիմնել, մեկ տարիէն ճշդութեամբ, դպրոցական մանկանց մէջին կարգուելու վրայ։

Կրթական գործերու մէջ գիտական սկզբունքներու ուրիշ լաւ կերպով ճանչցուիլը, եւ անոնց ուրիշ ճշդագոյն ու ուրիշ խղճաւոր գործադրութիւնը, ուրիշդ է ըսել, կը կազմեն կանանչի մէջ լոյսերուն բուն գաղտնիքը։

Մեր արդի կրթական Մրցարէն մէկ մեծ թերութիւնն ալ այն է թէ տարիկա կը փորձէ ի գլուխ հանելու խիստ շատ բան՝ բաղդատաբար խիստ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ, եւ յաճախ կանխահասորէն։ Պահ մը ընդունելով հանդերձ կարեւորութիւնը եւ պահանջութիւնը այն բոլոր ուսում եւ գիտութիւններուն ու լեզուներուն՝ որոնք առնմանուած կը դառնային մեր կրթական Մրցարէն մէջ, պէտք է միւնոյն ատեն, խոստովանինք թէ տասնք թիւով խիստ շատ են լաւ ու հիմնական կերպով ուսուցանելու համար յատկացուած ժամանակամիջոցին մէջ, եւ թէ տասնք յաճախ՝ ոչ լաւ ձեւուած ու լրիւուած չեն ուսանողին տարիքին ու կարողութեանը վրայ։ Այդ ծրագրին մէջ նշանակուած այլ եւ այլ ուսմանց ու գիտութեանց եւ լեզուներու դասաւորութեանը եւ դասակարգութեանը միջոցին՝ պզտիկ ուսանողը բոլորովին մոռցուած եւ տեր ալեատութեան ժամերուն ու կարողութեան չափերը մեծապէս անտեսուած կը թուին։

Ուսումնական Խորհուրդը, որ այս միջոցին մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ըրած է այդ։ վարժարաններուն ունեցած հսատատ հիմերու վրայ դրուելուն կենսական խնդիրը, լիապէս եմ թէ, պիտի օգտուի իր համակրելի առնապահին եւ ուրիշ ձեռնհաս բժիշկներու ձեռնհասութենէն ու Ս. Պատրիարք Հօր աշակցութենէն, եւ պիտի ջանայ խմբագրելու այնպիսի կրթական Մրցարէ մը որ ազատ պիտի ըլլայ անգործադրելի արամադրութիւններէ, եւ կարելի եղածին չափ արագ, ապահով ու հաճելի կերպով պիտի ատարէ ազգ։

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԶՈՒՇԻՄԱՅԻ ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Նորագոյն տեղեկութիւններ։ — Ճապոնի ծովակալները։ — Ռուսական նաւատորմը։ — Տպաւորութիւնը Թոքիոյի մէջ։

Բարիզ, 31 Մայիս.— Լը Ժուրնալ հեռանկար չունենան հետագիրը ստացած է Թոքիոյի իր Թղթակցէն՝ Լիւսիվիթ Նոսալէն։

«Ռուսական նաւատորմին Տանկ-Զէ-Ֆեռնկի գետաբերանը ժամանելուն եւ լեռնայ Զուշիմայի նեղուցին մէջ երեւնալուն միջեւ եղած ժամանակը այնքան տարօրինակ զարմանք կարծես էր որ նաւային ճակատամարտը կայծակի մը պէս տեղի ունենայ։ Ու արդեն ամենայն իրողութիւն մըն էր, երբ ամէն ոք հոս ենթադրութիւններ կ'ընէր թէ ո՛ւր կրնայ գտնուիլ Ռաժէսթվենսքի եւ թէ ի՞նչ մտադրութիւններ կրնայ ունենալ։ Այդ է ուշքառ պարագան այս ամենամեծ դէպքին։ Շաբաթ օրը Թոքիոյի մէջ չատ մը զրոյցներ կային, որոնք իսկոյն կը հերքուէին եւ որոնք վարանում առաջ կը բերէին միտքերու մէջ։ Առաւեւ կանուխ կը ծանուցուէր թէ Ռաժէսթվենսքի չենոնական եղերքները հասած է, թեւեւ ոչ այնքան որշ կերպով։ Պոլսոնական չորեքշաբթիներու մէջ, ասկայն, չատերը կը կարծէին սակայն թէ ռուսական նաւատորմին խոշոր նաւերը Պոլսանկիանի նեղուցը անցած ըլլալով, այդ մեծ կեղծիքն բացերն էին եւ դեպի է արեւելք կ'երթային։ Լուրերն առաջին մտքը բանական կռնուն հասատատուցաւ նոր տեղեկութեամբ մը. ռուսական բաղմաթիւ մարտանաւեր տեսնուած էին Սասաքի կղզիներուն շուրջը, Տանկ-Զէ-Ֆեռնկի գետաբերանին մօտերը։ Դիտաղդաբար ճիշդ տեղեկութիւն մը չկար՝ նաւային այդ զօրութեանց կարեւորութեանը վրայ։ Մինչեւ Ռաժէսթվենսքի բուն իսկ ռազմական նաւերն էին, կամ թէ անոր օժանդակ յանուսարակները՝ քանի մը փոխադրանաւերով եւ կամ թէ այն տեսակ նաւեր որոնք տեղերը կրնային տակալու ընդհարումի մը։ Ճարտի նաւային իշխանութիւններ կարելի է տեղեկութիւն ունէին այդ մասին, բայց կրցան պահել գաղտնիքը։ Ինչ որ ալ ըլլայ, պատճառներ ունիմ կարծելու թէ ճարտնական ծովակալները քանի մը օրէ ի վեր դիտէին թէ ռուսական կոնուար նաւատորմին մը պիտի տեսնէր Զուշիմայի նեղուցը։ բայց տեղեկութիւնը ենթադրել կուտար թէ Ճշնամին կ'ուզեսէր ուշադրութիւնները ուրիշ կողմ դարձնել, նաւատորմին մէկ մասը դեպ ի Լա Բէրուզի նեղուցը ճամբայ հանելով, ճարտի հիւսիսային կողմը, որպէս զի Թոգո ինքն ալ հարկադրուի իր մարտաւնաւերէն մէկ մասը անոր հետեւելով, Զուշիմայի կողմերը ուղեցած նաւատորմին զօրութիւնը պակասեցնել։ Նաւային չբլանակներէն զատ, ամէն օր կը դուսչակեր թէ նաւային մեծ ճակատամարտը անշուշտ կամ Զուշիմայի եւ կամ Լա Բէրուզի նեղուցներուն մէջ պիտի կատարուէր։ Այս կարծիքը այնքան ընդունելութիւն գտած էր որ պարզ լապտերմով մըն էր որ, բարեբաղդ լապտերմ մը որուն համար գոհ եմ, հարկադրուեցաւ տակաւին ճամբայ չելլել դեպ ի հիւսիսային նեղուցները։ Կը կարծեմ գիտնալ թէ Թոգո ինքն իսկ անձամբ հոն գտնուած էր եւ թէ ճակատամարտն չատ քիչ առաջ Զուշիմա վերադարձաւ։ Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ Ռաժէսթվենսքի մինչեւ վերջին վայրկեանը որքան մեծ վարանում մը պատճառեց իր հակառակորդներուն։ Ճակատամարտն առաջին լուրերը մայիս 27ին, կէսօրէն առաջ, Թոքիո ժամանեցին, ասկայն գրութիւնները արդիւնց հեռագիրներու առաքումը։ Մայիս 28ի առաւեւ՝ ճիշտ ժամ 8 1/2ին էր որ ռուսական քառնէվեց մարտանաւեր երեւցան Զուշիմայի բերանը, երկու գիծի վրայ լայնանալով։ Առաջին ընդհարումը ճարտնական մէկ քանի լծաւորներու կատարեցին, զանոնք հալածելու ձեռնարկելով. ասկայն, լանկարծ, երեւան ելաւ ճարտնական զօրաւոր նաւատորմին մը եւ երկու կողմն ունեցան թնդանօթաձգութիւն մը ակաւ։ Մինչեւոյն առեն հիւսիսային արեւմտեան կողմէն փոթորիկ մը ծագեցաւ, ոնեղ ալեր՝ որ լայնցնելով, որոնք թնդանօթի նշան առնելու գործը կը դժուարացնէին եւ մեծապէս անպատեհ էին Թորփիլներուն։ Իրիկուան ժամ 5ին էր որ Ռուսերուն ռազմական գիծը խզուեցաւ եւ ցիրուցան նաւերը սկսան լաւ սահան փախուստի մը դէպ ի Վլատիվոսթոք, հալածելով ճարտնական նաւատորմին կողմէ որ պահելով հպումը, բաւական ամրակոծութիւն մը կը կատարէր անոնցմէ։ Ամիրալ-Նախիմով զրահապատ-լծաւորակը, Վլատոսան, Զուշիմայի մօտ մնաց։ Գիշերը վրայ հասաւ, ծովը ուրեմն հանդարտ էր եւ ճարտնական բոլոր Թորփիլներուն ոչ ոքեւ ձեռնարկեցին։ երբ առաւեւ եղաւ, ռուսական քանի մը նաւեր ընկնցած էին. առանց մէկ էր նաւ։ Պորտիլիս։ Ռաժէսթվենսքի ծովակալը որ այդ զրահուսորին մէկ կը գտնուէր, կ'ըսուի թէ ընկնցած պահուն հետանալով Օլեկ մարտանաւը գտեր է եւ անոր վրայ պարկեր է իր դրօշը։ Մայիս 29ին, կէսօրին, ճարտնական նաւատորմը դեռ կատաղի կերպով կը հալածէր ռուսական նաւատորմին բեկորները։ Մայիս 28ին Թոկիոն որ եւ է լուր չառնուեցաւ եւ ամէն կողմ մտահոգութիւն մը սկսաւ։ բայց վերջապէս այս առաւեւ Թոքիո ժամանեց Թոկիոյի վերջին հեռագիրը՝ հաղթական ճարտնական նաւատորմին տարած կատարեալ յաղթանակը։ Ո՛րքան ալ տարօրինակ երեւայ, ճարտնները բացարձակապէս կը յայտարարեն թէ իրենց նաւատորմը անչնչ կորուստներ միայն ունեցած է։ Ուրիշ իրողութիւն մը, ոչ նաւագ տարօրինակ, այն է թէ Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւատորմինը չէ մասնակցած այդ հանելի ճակատամարտին։ Հիմա կ'ըսուի թէ ռուսական քանի մը նաւեր Լիբաւ մտնելու եւ Սեւ Ալեաց մէջ ելլելու համար Գերմանիոյ ափերուն մօտ կը գտնուին՝ ճարտնական ծովակալները քանի մը օրէ ի վեր դիտէին թէ ռուսական կոնուար նաւատորմին մը պիտի տեսնէր Զուշիմայի նեղուցը։ բայց տեղեկութիւնը ենթադրել կուտար թէ Ճշնամին կ'ուզեսէր ուշադրութիւնները ուրիշ կողմ դարձնել, նաւատորմին մէկ մասը դեպ ի Լա Բէրուզի նեղուցը ճամբայ հանելով, ճարտնի հիւսիսային կողմը, որպէս զի Թոգո ինքն ալ հարկադրուի իր մարտանաւերէն մէկ մասը տեղ ուղարկելով, ուրեմն Զուշիմայի կողմերը ուղեցած նաւատորմին զօրութիւնը պակասեցնել։ Նաւային չբլանակներէն զատ, ամէն օր կը դուսչակեր թէ նաւային մեծ ճակատամարտը անշուշտ կամ Զուշիմայի եւ կամ Լա Բէրուզի նեղուցներուն մէջ պիտի կատարուէր։ Այս կարծիքը այնքան ընդունելութիւն գտած էր որ պարզ լապտերմով մըն էր որ, բարեբաղդ լապտերմ մը որուն համար գոհ եմ, հարկադրուեցաւ տակաւին ճամբայ չելլել դեպ ի հիւսիսային նեղուցները։ Կը կարծեմ գիտնալ թէ Թոգո ինքն իսկ անձամբ հոն գտնուած էր եւ թէ ճակատամարտն չատ քիչ առաջ Զուշիմա վերադարձաւ։ Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ Ռաժէսթվենսքի մինչեւ վերջին վայրկեանը որքան մեծ վարանում մը պատճառեց իր հակառակորդներուն։ Ճակատամարտին առաջին լուրերը մայիս 27ին, կէսօրէն առաջ, Թոքիո ժամանեցին, ասկայն գրութիւնները արդիւնց հեռագիրներու առաքումը։ Մայիս 28ի առաւեւ՝ ճիշտ ժամ 8 1/2ին էր որ ռուսական քառնէվեց մարտանաւեր երեւցան Զուշիմայի բերանը, երկու գիծի վրայ լայնանալով։ Առաջին ընդհարումը ճարտնական մէկ քանի լծաւորներու կատարեցին, զանոնք հալածելու ձեռնարկելով. ասկայն, լանկարծ, երեւան ելաւ ճարտնական զօրաւոր նաւատորմին մը եւ երկու կողմն ունեցան թնդանօթաձգութիւն մը ակաւ։ Միեւնոյն առեն հիւսիսային արեւմտեան կողմէն փոթորիկ մը ծագեցաւ, ոնեղ ալեր՝ որ լայնցնելով, որոնք թնդանօթի նշան առնելու գործը կը դժուարացնէին եւ մեծապէս անպատեհ էին Թորփիլներուն։ Իրիկուան ժամ 5ին էր որ Ռուսերուն ռազմական գիծը խզուեցաւ եւ ցիրուցան նաւերը սկսան լաւ սահան փախուստի մը դէպ ի Վլատիվոսթոք, հալածելով ճարտնական նաւատորմին կողմէ որ պահելով հպումը, բաւական ամրակոծութիւն մը կը կատարէր անոնցմէ։ Ամիրալ-Նախիմով զրահապատ-լծաւորակը, Վլատոսան, Զուշիմայի մօտ մնաց։ Գիշերը վրայ հասաւ, ծովը ուրեմն հանդարտ էր եւ ճարտնական բոլոր Թորփիլներուն ոչ ոքեւ ձեռնարկեցին։ երբ առաւեւ եղաւ, ռուսական քանի մը նաւեր ընկնցած էին. առանց մէկ էր նաւ։ Պորտիլիս։ Ռաժէսթվենսքի ծովակալը որ այդ զրահուսորին մէկ կը գտնուէր, կ'ըսուի թէ ընկնցած պահուն հետանալով Օլեկ մարտանաւը գտեր է եւ անոր վրայ պարկեր է իր դրօշը։ Մայիս 29ին, կէսօրին, ճարտնական նաւատորմը դեռ կատաղի կերպով կը հալածէր ռուսական նաւատորմին բեկորները։ Մայիս 28ին Թոկիոն որ եւ է լուր չառնուեցաւ եւ ամէն կողմ մտահոգութիւն մը սկսաւ։ բայց վերջապէս այս առաւեւ Թոքիո ժամանեց Թոկիոյի վերջին հեռագիրը՝ հաղթական ճարտնական նաւատորմին տարած կատարեալ յաղթանակը։ Ո՛րքան ալ տարօրինակ երեւայ, ճարտնները բացարձակապէս կը յայտարարեն թէ իրենց նաւատորմը անչնչ կորուստներ միայն ունեցած է։ Ուրիշ իրողութիւն մը, ոչ նաւագ տարօրինակ, այն է թէ Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւատորմինը չէ մասնակցած այդ հանելի ճակատամարտին։ Հիմա կ'ըսուի թէ ռուսական քանի մը նաւեր Լիբաւ մտնելու եւ Սեւ Ալեաց մէջ ելլելու համար Գերմանիոյ ափերուն մօտ կը գտնուին՝ ճարտնական ծովակալները քանի մը օրէ ի վեր դիտէին թէ ռուսական կոնուար նաւատորմին մը պիտի տեսնէր Զուշիմայի նեղուցը։ բայց տեղեկութիւնը ենթադրել կուտար թէ Ճշնամին կ'ուզեսէր ուշադրութիւնները ուրիշ կողմ դարձնել, նաւատորմին մէկ մասը դեպ ի Լա Բէրուզի նեղուցը ճամբայ հանելով, ճարտնի հիւսիսային կողմը, որպէս զի Թոգո ինքն ալ հարկադրուի իր մարտանաւերէն մէկ մասը տեղ ուղարկելով, ուրեմն Զուշիմայի կողմերը ուղեցած նաւատորմին զօրութիւնը պակասեցնել։ Նաւային չբլանակներէն զատ, ամէն օր կը դուսչակեր թէ նաւային մեծ ճակատամարտը անշուշտ կամ Զուշիմայի եւ կամ Լա Բէրուզի նեղուցներուն մէջ պիտի կատարուէր։ Այս կարծիքը այնքան ընդունելութիւն գտած էր որ պարզ լապտերմով մըն էր որ, բարեբաղդ լապտերմ մը որուն համար գոհ եմ, հարկադրուեցաւ տակաւին ճամբայ չելլել դեպ ի հիւսիսային նեղուցները։ Կը կարծեմ գիտնալ թէ Թոգո ինքն իսկ անձամբ հոն գտնուած էր եւ թէ ճակատամարտն չատ քիչ առաջ Զուշիմա վերադարձաւ։ Այս պարագան ցոյց կուտայ թէ Ռաժէսթվենսքի մինչեւ վերջին վայրկեանը որքան մեծ վարանում մը պատճառեց իր հակառակորդներուն։ Ճակատամարտին առաջին լուրերը մայիս 27ին, կէսօրէն առաջ, Թոքիո ժամանեցին, ասկայն գրութիւնները արդիւնց հեռագիրներու առաքումը։ Մայիս 28ի առաւեւ՝ ճիշտ ժամ 8 1/2ին էր որ ռուսական քառնէվեց մարտանաւեր երեւցան Զուշիմայի բերանը, երկու գիծի վրայ լայնանալով։ Առաջին ընդհարումը ճարտնական մէկ քանի լծաւորներու կատարեցին, զանոնք հալածելու ձեռնարկելով. ասկայն, լանկարծ, երեւան ելաւ ճարտնական զօրաւոր նաւատորմին մը եւ երկու կողմն ունեցան թնդանօթաձգութիւն մը ակաւ։ Միեւնոյն առեն հիւսիսային արեւմտեան կողմէն փոթորիկ մը ծագեցաւ, ոնեղ ալեր՝ որ լայնցնելով, որոնք թնդանօթի նշան առնելու գործը կը դժուարացնէին եւ մեծապէս անպատեհ էին Թորփիլներուն։ Իրիկուան ժամ 5ին էր որ Ռուսերուն ռազմական գիծը խզուեցաւ եւ ցիրուցան նաւերը սկսան լաւ սահան փախուստի մը դէպ ի Վլատիվոսթոք, հալածելով ճարտնական նաւատորմին կողմէ որ պահելով հպումը, բաւական ամրակոծութիւն մը կը կատարէր անոնցմէ։ Ամիրալ-Նախիմով զրահապատ-լծաւորակը, Վլատոսան, Զուշիմայի մօտ մնաց։ Գիշերը վրայ հասաւ, ծովը ուրեմն հանդարտ էր եւ ճարտնական բոլոր Թորփիլներուն ոչ ոքեւ ձեռնարկեցին։ երբ առաւեւ եղաւ, ռուսական քանի մը նաւեր ընկնցած էին. առանց մէկ էր նաւ։ Պորտիլիս։ Ռաժէսթվենսքի ծովակալը որ այդ զրահուսորին մէկ կը գտնուէր, կ'ըսուի թէ ընկնցած պահուն հետանալով Օլեկ մարտանաւը գտեր է եւ անոր վրայ պարկեր է իր դրօշը։ Մայիս 29ին, կէսօրին, ճարտնական նաւատորմը դեռ կատաղի կերպով կը հալածէր ռուսական նաւատորմին բեկորները։ Մայիս 28ին Թոկիոն որ եւ է լուր չառնուեցաւ եւ ամէն կողմ մտահոգութիւն մը սկսաւ։ բայց վերջապէս այս առաւեւ Թոքիո ժամանեց Թոկիոյի վերջին հեռագիրը՝ հաղթական ճարտնական նաւատորմին տարած կատարեալ յաղթանակը։ Ո՛րքան ալ տարօրինակ երեւայ, ճարտնները բացարձակապէս կը յայտարարեն թէ իրենց նաւատորմը անչնչ կորուստներ միայն ունեցած է։ Ուրիշ իրողութիւն մը, ոչ նաւագ տարօրինակ, այն է թէ Վլատիվոսթոքի ռուսական նաւատորմինը չէ մասնակցած այդ հանելի ճակատամարտին։ Հիմա կ'ըսուի թէ ռուսական քանի

մարը երեւալ, բայց չերեւցան տակաւին։ Այս տարի՝ որ եւ է Եսքիմայի չոյլեւեց ծովակալներին այս մասը...

—Ի՞նչ կ'եղբակացնէք տակէ, պարոն Հապսը, հարցուց տիկին Բօլինա Պէրնէթ։

—Պատառը սա է որ, տիկին, այնքան դիւրաւ չէ կարելի գալ Պոթրոթ հրուանդանը ու Ֆոր-Էսքերթոնը։

—Տեղակալ Հապսը, քանի որ ո՛չ անասուններէն եւ ոչ ալ մարդոցմէ կը վախնաք, կարծեմ թէ բնութեան տարբերը պիտի ըլլան ձեզի երկիւղ պատճառողները...

—Տիկին, չեմ գիտեր թէ մտահար եղած եմ թէ նախազգացումները կատարուած են դիս, բայց ինծի այնպէս կը թուի թէ այս երկիրը նորանման է։ Եթէ երբեք ուրիշ լաւ ճանչցած ըլլայի դուն, կարծեմ թէ չպիտի հասատատուի հոն։ Արդեն ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրեցի կարգ մը առանձնայատկութեանց վրայ, որոնք անբացատրելի կը թուին ինծի, ինչպէս քարի բացարձակ չգոյութիւնը եւ ծովեղերքին այնքան բացարշ կարգուածքը։ Այս ցամաքին նախնական կազմութիւնը պայծառ կերպով չէ կարելի բացատրել։ Դիտեմ թէ հրաբուխը մը մարձաւորութիւնը կրնայ առաջ բերել կարգ մը երեւոյթներ... կը լսէ՞ք թէ ի՞նչ ըսի ծովախաղացքի մասին։

—Այո՛, պարոն Հապսը։

—Հան, ուր, երկրաբաններու կատարած գտնութեանց համեմատ, ծովը առանձինդ կամ քանի տաք բարձրանալու էր։ հաշիւ մէկ տաք կը բարձրանայ։

—Անտարակոյս, պատասխանեց տիկին Բօլինա Պէրնէթ, բայց այդ երեւոյթը բացատրելիք երկրին ունեցած դիրքը եւ նեղուցներուն իրարու վրայ սեղմուած ըլլալը առաջ բերելով։

—Այդպէս բացատրել փորձեցի, բայց ասկի օր ուրիշ անձնամատման երեւոյթ մը դիտեցի, զոր չպիտի կրնամ բացատրել։ Չեմ կարծեր որ ինձ ուրիշ դիտուններ յայտնին բացատրել։

Տեղակալին նայեցաւ տիկին Բօլինա Պէրնէթի։

—Ի՞նչ կայ հարցուց անիկա։

(Շարունակելի)

ՌՈՒՍԻԱՅԻ ՄԷՋ

Նաւային ճակատամարտը.— Հաճուրեանի անտարբերութիւնը.— Ծովային պատասխանատուութիւն կարծիք.— Առաւաւոր խորհուրդ մը.— Ռուսական ընկիրք։

Բարիզ, 31 Մայիս.— Բերլիզպուրկէն հեռաւոր հեռագիրը ստացած է Բարիզի Թերթի մը Թղթակիցը.

«Տեսակցեցայ ուս ծովակալի մը հետ որ ծովային պատասխանատէն դուրս կ'ելլէր եւ որ սա յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Ծովային պատասխանատուին մէջ ապաւորութիւնը չատ մեծ է. մանաւանդ անոր համար կսկծալի է որ վերջին օրերս ամէն օր պատանքներ ստացած էր, թէեւ նաւագ արդարանալի։ Մեր մէջէն հարեւ մէկ քանիներ պաղարիւնով կը դատէին

բոման տեղեկութիւններ ունենանք։ Անշուշտ Ֆալքենհայնս ցանկանկ կոլնեբուն նուաստիներէն ալ՝ տեղեկութիւն պիտի առնենք։» Հարցուցի խոսակցս թէ ծովային պաշտօնարանին մէջ ինչ կը խորհին Ռոժեստվենսքիի պարտութիւնը վրայ։ Սա պատասխանը տուաւ.—«Մեր մէջ հիմա բուռն վիճաբանութիւններ կան այդ մասին, որով կ'ուզուի դիտնալ թէ Ռոժեստվենսքի ինչպատճառով ճակատամարտը վատնեց այդքան անդամներու մէջ, մանաւանդ ճապոնական թորպիլանաւերու եւ ընդհանուր շրջանաւերու կոյսաններուն տակ։ Ինչպէս՝ փախնակ ճապոնի չուրջը դառնալով Խաղաղական Ովկիանոսէն։ Միակ արդարացումը այն է թէ ծովուի իր մեռելը կրնար անբաւական ելալ եւ թէ պարագաները զինքը հարկադրած են իր գերդայն բաղդը վատնել, ամէնէն կարճ ճամբուն հնարելով։» Բեդերսպուրկ, անհաւատալի բան, հանդարտ է ու բացարկի անարդարութեան վրայ։ Պէտք է ըսել, սակայն թէ առաւան լրագիրները բան մը չեն հրատարակած. միայն իրենուան լրագիրները քիչ մը ընդդիմարկ կուտան տնարիու ճշմարտութեան մէկ մասը։

—«Նուային աղէտը անկարելի ելալով պահել ռուսական հանրութենէն, պաշտօնական անձնաւորութիւնները կ'ուզուին ուժանելի կերպով լրիւրուած պատմութիւններ լրտնելու հանրութեան միտքին մէջ ուժամարար մեղմանելու համար այն ազդեալի արդիւնքը դէր առալ պիտի բերէ տնարիու ճշմարտութեան կատարեալ յայտնութիւնը։ Պատերազմին նկատմամբ հանրային զգացումը այսոր յայտնուեցաւ՝ նոր պարտութեան լուրը ստանալու առթիւ։ Այս իրիկուն փողոցին մէջ լրագիր կարդացողներու դէմքէն շատ դժուար է հասկնալ թէ լուրերը գէշ են թէ ոչ։ Պալթիկի նաւատորմին վիճակը վերջի ուելի հետաքրքրութիւն պատճառելու հրատարակը։ Կոկիթին տրտմայուս թիւնը ծովային պաշտօնարանին մէջ միայն կ'երեւայ, ուր ամէն գաստակարգի կիներ կը փութան՝ տեղեկութիւն առնելու իրենց ազգականներուն վիճակին վրայ։ Կ'երեւայ թէ հանրութիւնը համակերպած է բոլոր ազէտներուն։ Ընդհանուր կերպով Բեդերսպուրգի հանրութիւնը տակուին հանդարտ կը մնայ, վասն զի դեռ կատարելապես տեղեկ չէ իրականութեան, բայց Բրօնշթատի ժողովուրդը, որ ամէն բան գիտէ, ընդհանուր տխրութիւն մը ցոյց կուտայ։ Այդ ծովային քաղաքը ամբի մէջ է. բնակիչները կը հրամարին ամէն հաճոյք եւ եկեղեցիներուն մէջ լաւի կ'աղօթեն ճակատամարտին մէջ մեռնողներուն ու ողջ մնացողներուն համար։ Եւ, հակառակ, վիւտի այդ տրտմայուսութեան, ամէն կողմէ ռանուան գործիքներու նայելով, պէտք չէ սպասել հաշուութեան շարժումի մը, եւ թէ Ռուսիա մինչեւ վերջը պիտի պատերազմի։»

Լոնտոն.—Բեդերսպուրգէն հեռուստալը կը հեռագրեն Տիլի Մէյլ.—Նուային ճակատամարտի վրայ սոսկալի հուզիչները պարունակող տեղեկագիրը ընդունած պահուն Նիքոլա Բ. ըսաւ.—«Հիմա այս վերջին լոյսն ալ փճացաւ եւ Ռուսիոթ. վերջերի գուշակութիւնը, զոր մեկնեցին առաջ ըրած էր, իրականացաւ։»

—Բեդերսպուրգէն Թայմզ ուղղուած հեռագիր մը կը հաղորդէ բարձրաստիճան ռուս պաշտօնատարի մը այն յայտարարութիւնը թէ Նիքոլա կայսրը պիտի մերժէ հաշուութիւնը եւ մինչեւ որ դիւրաբար մը ու նաւ մը մնայ, պիտի պատերազմի։

ՊՍՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Գերմանիոյ կայսրը եւ հաւատարիմները.—Մ. Նահանգները.—Ռուս հաւատարիմներ կացութիւնը։

Լոնտոն, 31 մայիս.— Ուշինկթընէն հեռաւորալը կը հեռագրեն Մորնինկ Բոսթի.—Դերմանիոյ կայսրը իմացնել ուզաւ Մ. Նահանգներու նախագահին թէ ինք համակարծիք չէ որ միջազգային համաժողով մը տանիմէ հաշուութեան պայմանները, այլ Ռուսիա ու Ճապոն միայն պէտք է իրենք որոշեն։ Վիլհելմ Բ. սա պատասխանութիւնը կ'ընէ թէ համաժողովին մասնակցող չեզոք տէրութիւնները անձնական առուութիւններ ձեռք բերելու պիտի աշխատին, ինչ որ կրնայ մեծ ձգտում մը առաջ բերել եւ վնասել։ Զինուց կը կարծուի թէ Դերմանիոյ կայսրը անոր համար կը հակառակի համաժողովին թէ մի՛ գուցէ տեղի կերպով սահմանէ Զինուհամ վէճ ունեցող օտար տէրութեան՝ իրաւունքները եւ հետեւաբար Շան-Թունգի խնդիրը երեւան ելլէ։ Պ. Ռուզվելթ ալ արդէն առ կեցած է համաժողով գումարելու գաղափարէն։

—Անգլիոյ Ֆրիմէնթլ ծովակալը Տիլի Բրոնիքիլի մէջ կը յայտարարէ թէ առայդ ազբիւրէ ստանուած լուրի մը նայելով Ռոժեստվենսքիի լրտեսներկնէրն մեկին հրամանատարն էր հիւսար հեռելու զորքերու հաղորդակցութեան մը, որ կը գտնուէր թէ նուին մեքենավարը այդ պաշտօնին կոչուելէն առաջ չգիտնար մեքենայ բնաւ չէր տեսած։

Ուաշինկթընէ.— Ճապոնի դեսպանը, այսօր, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ռուզվելթ նախագահին հետ։ Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ այդ տեսակցութեան նպատակն է Ռուզվելթ նախագահին միջամտութեան ճամբան պատրաստել՝ Ռուսիոյ եւ Ճապոնի միջեւ հաշուութեան բանակցութեան ձեռնարկելու համար։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 3 յունիս.— Նախագահ Ռուզվելթ, երէկ, ռուսական դեսպան Ռոսէնի կամքին հետ ունեցած տեսակցութեան մը միջոցին, այս յայտնեց թէ Ռուսիա հաշուութիւն պիտի կնքէ չատ չանցած, եւ իր միջնորդութիւնը առաջարկեց այս առթիւ։ Նախագահը ուսեցուց սակայն թէ առայժմ չի կրնար հաղորդել ճապոնի պայմանները, որովհետեւ դեռ չի գիտեր զանոնք։ Ռոսէնի կամքը պատասխանեց թէ ինք իր մասինէն կարծէ որ Ռուսիա պիտի շարունակէ պատերազմը, որովհետեւ պարագաները նպաստաւոր չեն՝ հաշուութիւն կնքելու համար։ Սակայն ուեցուց թէ իր կառավարութեան պիտի հաղորդէ Մ. Նահանգներու նախագահին միջնորդութեան պատրաստակամութիւնը։

—Ռոսէնի կամքը հեռագիր մը ուղղելով իր կառավարութեան, ծանոյց թէ նախագահ Ռուզվելթ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ Ռուսիոյ օգնելու, հաշուութեան բանակցութիւններուն համար։ Այս հեռագրին պատասխանը հասնելէ վերջը, ուսական դեսպանը նոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ նախագահ Ռուզվելթի հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ Միքասոն հրամայեր է ազատ արձակել ծովակալ Նեպոգատովը, որպէս զի Բեդերսպուրգ երթայ, Զարին ներկայացնելու համար իր տեղեկագիրը՝ Զուշիմայի ճակատամարտին վրայ, ինչպէս նաեւ ռուսական կրօնատներուն ցանկը։

ՄԱՆԻԼԱ.— Ռիւթեր կը ծանուցանէ թէ ռուս ծովակալ Ենքիզդ Մանիլայի ծոցը հասած է Օրորա՝ Օլկա եւ Սեմչուկ զրահաւոր-յածուորակներով։ Երեք նաւերն ալ ծանրաբեռն վնասուած են։ Առաջին երկուքը 6800 ոգեան թոն տարողութիւն ունին. իսկ վերջինը՝ 3050 թոն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն Ռիւթերի կը հեռագրեն թէ հակառակ պատած վրդովիչ դրոյցներուն, ծովակալ Ռոժեստվենսքիի վիճակը այնչափ ծանր չէ, եւ լոյս կայ որ ծովակալը կատարելապէս ազէկնայ մօտ օրերն։

—Ընկղմած Օրեկ զրահաւորին սպաները մեռածին Իւսիա դառնալ պատասխանատու, ինչպէս առաջարկած էին Ճապոնները։

—Երէկ երկրաշարժի ուժգին ցնցումներ զգացուեցան Հիրոշիմայի եւ Ուժիմայի մէջ (Ճապոն)։ Վեց հոգի մեռան, 69 հոգի վիրաւորուեցան եւ 33 տուներ փլան։

ՍԱՆ-ՓՐԱՆՁԻՍԿՕ.— Ռուսական Լենա օժանդակ-յածուորակը, որ անցած սեպտեմբերին հոն հասած եւ զենքնկեց եղած էր, ազատ ձգուեցաւ, որպէս զի Վլատիվոսթոք երթայ իբրեւ հիւանդարան նաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճապոնական դեսպանատունը կը ծանուցանէ թէ Զուշիմայի նաւամարտին մէջ գերի բռնուած Ռուսներուն թիւն է հինգ հազար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Նախագահ Ռուզվելթ հրամայեր Մանիլայի ամրիկեան վարչութեան, որ վար դնեն եւ զենքնկեց ընեն այդ նաւատնդիսաը հասած ռուսական մարտանաւերը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ չինական իշխանութիւնները լուսուկ տեղ մը կը պատրաստեն, Վլատիվոսթոքէն պատանած ռուսական փախստականները հոն վար դնելու համար։

—Կը կարծուի թէ ռուսական Օլեկ լեռնաւորակը, որ 7000 թոն տարողութիւն եւ 500 նաւազ ունի, ինչպէս նաեւ երկու թորպիլանաւորներ, որոնք փախած էին Զուշիմայի նաւամարտէն, Վլատիվոսթոք հասած են։

—Սեպտեմբերի 4ին հեռագրեն.— Բորէալի ամբողջ ծովակալարքին երկոյնքը, ինչպէս նաեւ ճապոնական ծովակալարքներուն վրայ բազմաթիւ ռուսական դրօշակներ կը տեսնուին, որոնք ծովէն քաշուած են։ Նաեւ բազմաթիւ ռուս նաւազներ դէպ ի ցամաք կը լողան, անօթութենէն եւ ծարաւէն բոլորովին ուժասպառ եղած, գրեթէ կիսամեռ վիճակի մէջ։ Երկու ճապոնական լաթաւորակներու լաթենարարուեցաւ խուզարկութիւնն կատարել ծովուն վրայ եւ գտնել ողջ մնացողները որոնք խըղդուելու վրայ են։ Երկու լաթաւորակները որոնք ուսեալիք եւ դեղ կը առնին, երէկ Մասէպօ դարձան, 600է աւելի ռուս սպաներով եւ նաւազներով զարս ծովուն բացերէն ազատած էին։ Վերջին հարիւներու նայելով, սպանուած եւ վիրաւորուած Ռուսներուն թիւն է 10,000 եւ ոչ թէ 7000 կամ 9000։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ծովակալ Բամիմուրա սկսած է ազատել Վլատիվոսթոքի ամրութիւնները։

—Շանկայի ուսական հիւպատոսը բազմաթիւ չինական առագաստանաւեր վարձեց, որպէս զի երթան հաւաքեն ծովուն երեսը ծփացող ռուսական դիակները։ Մեծ պարգեւներ խոստացուած են նաւավարներուն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Զէմոքի Մոպորի մասին Զարին ներկայացուած լուրերուն նախարարական Խորհուրդին քննութեան պիտի ենթարկուին։

Վիեննա.—Բեդերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Զէմոքի Մոպորի անդամները մօտ օրէն նիսի պիտի հրաւիրուին, հաշուութեան խնդիրը քննելու համար։ Ժողովին եզրակացութիւնը կայսրը թեան Խորհուրդին կողմէ հաստատելէ վերջը Զարին պիտի մատուցուի։

ԹՈՒՐԻՕ.—Մանչուրիայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ճապոնները կատաղի կռիւի մը բռնուեր են Լիպիէվիչ զօրավարին բանակին հետ։ Ճապոնները ամէնէն աւելի կ'ուզեսին Բիրէնը գրաւել, կողէն զարնելու համար Խարպինը։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Պատերազմական դաշտին վրայ ճարտնական շարժումներու մասին կարգ մը տեղեկագիրներ հասան Լինիէվիչ զօրավարին կողմէ, որոնք՝ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառեն։

Պէրլին.—Ճարտի զինուորական կեդրոնը՝ որ Գերմանիոյ գարնանային զորամարզերուն ներկայ գտնուած էր. Պերլին դարձաւ եւ ճամբան խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ ժողովուրդին կողմէ։ Ճարտնի Ա.իլուկովա իշխանին՝ ալ, որ ներկայ գտնուած էր զորահանդէսին, մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ եւ ծափահարուեցաւ։

Նիւ-Եորք.— Հաշուութիւն կնքելու համար Մ. Նահանգներուն կողմէ փարձուած ջանքերը ապարդիւն եղան։ Ճապոնական դեսպանը, այս մասին իրեն եղած հարցումի մը պատասխանելով, ըսաւ.«Ասիական ճարտներուն մի՛ հարցնէք, Ռուսերուն հարցուցէք»

Պէրլին.— Այս տեղի քաղաքական շրջանակներուն մէջ ալ տարակոյս չկայ թէ Ռուսիա այս անդամ անպատճառ հաշուութիւն պիտի կնքէ։ Այս հաւանականութեան վրայ ուսական տրժիթները բարձրացան։ Աւելորդական շրջանակներուն մէջ ալ անհրաժեշտ կը նկատեն հաշուութեան կնքումը, թէեւ ուս պաշտօնատարները կը պնդեն թէ պատերազմը պիտի շարունակուի մինչեւ վերջը։

ՍՈՖԻԱ.— Կը հաւատան թէ Պուլկարիոյ իշխանը Էպենթալեն Լոնտոն պիտի երթայ, Թագաւորական Համաժողովին ներկայ ելալու համար։ Իշխանը պաշտօնապէս Բարլիզ պիտի այցելէ հանանարար լուսնիսի մէջեղերը։

Պէրլին.— Ամսոյ հանդիսաւորապէս Պերլին մտաւ Սէսիլ դքսուհին, նշանած գահաժառանգ իշխանին։ Անգին բազմութիւն մը հանդիսին կը ծափահարէր։ Վէլհելմ կայսրը Լուիզ պատանեաին ուսաւ դքսուհին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ֆէյեն կը հեռագրեն թէ Թանեերի անգլիական դեսպանը քաղաք հասած եւ ողջունուած է միւս օտար դեսպաններուն կողմէ։ Էմիրն ալ ներկայացուցիչ մը ղրկած էր։

— Մանչուրիայէն կը հեռագրեն թէ ռուս ծովակալ Ենքիզդ երկու ուչքերը կորսնցուցած է Զուշիմայի ճակատամարտի մէջ։

Վիեննա.—Հայաբէ ուաւերական մեծ Տանը անանկացաւ 1,750,000 ֆրանկ բացով։

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յունիս.— Օքսֆորտ կղզոյին մէջ ծովային հոլանդ փարոս մը պիտի շինուի՝ Բրիսթոլ ուշադրաւ նաւահանգիստին կառուցման ծախքը հանրային հանգանակութեամբ պիտի հոգացուի։ Փարոսին ելեկտրական լուսարձակները պիտի լուսաւորեն նաւային ճանապարհներուն կատարուած տեղը՝ ուր մշտն տարածութիւն։ Այս լուրը իմացուելուն պէս՝ ճարտնի հարուստները յայտարարեցին թէ պատրաստ են մասնակցիլ կառուցուելիք հանգանակութեան։ Կը կարծուի թէ պէտք եղած ծախքէն շատ աւելի գումար մը պիտի հանգանակուի։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Ալեքսիէվ ծովակալը ու Տրակսիրով զօրավարը Բեդերսպուրգի պիտի հրաւիրուին։

—Պալթիկի ուսական չորրորդ նաւատորմին պատրաստութիւնները առաջ կը տարուին. Թէեւ յայտնի չէ թէ ճամբայ պիտի ելլեն՝ թէ ոչ, բայց սպառազինութիւնները կը փութացուցուին։

—Ուս կառավարութիւնը բանակցութեան ձեռնարկած է՝ երկու-երեք թորպիլանաւ ու երկու լաթաւորակ գնելու համար։

— Ռուսմայի – Սյոլօ Վլատիվոսթոքէն սա տեղեկութիւնները ստացած է Ֆալքերսոյ ծովակալին մահուանը նկատմամբ։

«Մինչեւ հիմա հաղորդուած լուրերուն հակառակ, Ֆալքերսոյ ծովակալը նաւամարտի մէջ չմեռաւ, այլ սամսոնի ելիզդ (քանոէ), Ռոժեստվենսքի, ճակատամարտին չորս օր առաջ, մահամերձ վիճակի մէջ գտաւ Ֆալքերսոյ ծովակալը, որ յայտարարեց թէ իր մասնաւոր լուսոյ նաւին դրօշը կեռ չպարզուի, որպէս զի նաւազները չվհատեցնէ եւ թշնամիին խրախոյս մը չըլլայ։ Նաւամարտը գաղտնի պահելու ուսական միտքը մարտանաւերէն եւ մասնաւոր նշանով մը ծանուցուի։ Ռոժեստվենսքի, մահամերձին այդ վերջին կամքը կեռ առ կեռ գրոյ ծաղրելու մասին հարկ եղած հրամանը տուաւ եւ Ֆալքերսոյին հրամիջոց առնելի եղաւ իր նաւը վերադարձաւ։ Այդ պատճառով էր որ Ֆալքերսոյի մահը ժամանակ մը գաղտնի պահուեցաւ։»

Վիեննա.—Հոս հաւատք չընծայուիր վերոգրեալ լուրին եւ կը կարծուի թէ Ֆալքերսոյ դերի ինկած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նկատելով որ նաւային ճակատամարտը վճռական ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ պատերազմին ելքին վրայ, կը յանձնարարուի որ Անգլիա, անգլեւամերիկեան դաշնակցութեան արամադրութեանց համաձայն, տեղի չտայ այն տեսակ միջամտութեան մը որ կրնայ արդելք ելլալ երկու տարիէ ի վեր Ճապոնի ձեռք բերած յաղթութիւններէն առաջացած արդիւնքներուն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ,— Ռուս կ'ըսէ թէ անդրիպերիական երկաթուղիին համար երկրորդ գիծ մը չինելու մտադրութիւնը մեկ կողմ թողուած է, վասն զի անոր չինուածութիւնը փոխադրութիւնը արգելք պիտի ելլայ սովորական փոխադրութեանց։

Վիեննա.—Զրոյց կայ թէ Ռուսիոյ ճամբանները եւ հաղորդակցութեանց նախարար Խիլքով իշխանը հիւանդ է։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ. — Գրավիչ եղաքը Կրոնսոլոյ Թորփիլանաւն ալ Վլատիվոսթոք ժամանեց, բայց նաւային ճակատամարտին համար վերջնական լուր մը չբերաւ, վասն զի ճակատամարտը ուսարանէն ուսաւ ճամբայ ելած էր։ Վլատիվոսթոքի տարութեանց հրամանատար Բազպէգ զօրավարը եւ նաւանանգիստի հրամանատար Կրուվիէ ծովակալը նոյն երկու թորփիլանաւերը երթալով Զարին ներկայացնելու յայտնեցին սպասնարներուն եւ նաւանանգիստին։

—Վլատիվոսթոքէն կը հեռագրեն ուս գործակալութեան.—Վլատիվոսթոքի հրամանատար Բազպէգ զօրավարը ծանոյց թէ քաղաքին պաշտպանութեան մասնակցելու անպարտները, մասնաւանդ կիները եւ աղաք պէտք է հիմակուընէ քաղաքէն հեռանան, եւ եթէ անսուսան, յառաջիկայն բան զօրութեամբ դուրս պիտի հանուին։

—Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը հաստատէ այն լուրը թէ ուսական Օրորա, Օլեկ եւ Սեմչուկ մարտանաւերը Մանիլա (Փիլիպպինեներ) մտնած են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Հաշուութեան կնքումը չատ հաւանական կը նկատուի։

—Մաւքաէնէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները եւ կը քաշուին։ Կը կարծուի որ Ռուսները Սաւնկարիէն անդին պիտի նահանջեն եւ նոյն իսկ Խարպինէն պիտի հեռանան։

Պէրլին.—Բեդերսպուրգի մէջ գտնուած նախարարաց Խորհուրդ մը որոշեց հրամայել Լինիէվիչ զօրավարին որ վճռական ճակատամարտի մը չձգնարկէ եւ նահանջի, մինչեւ որ զրկուին կողմէն երկու բանակները։ Լինիէվիչ զօրավարը այդ երկու բանակներուն ժամանելէն առաջ լաթակոչակի պիտի ձեռնարկէ։

ԹՈՒՐԻՕ.—Նեպոգատով ծովակալը չէ զոհ եղբարներուն մէջեն դրօշը կրող նաւով մը ազատուի Ռուսիա պիտի երթայ։

—Նեպոգատով ծովակալը սկսած էր տեղեկագրին պատրաստութեանը, զոր անմիջապէս Զարին պիտի մատուցուի, երբ Բեդերսպուրգի ժամանէ։ Այդ տեղեկագիրը կարեւոր տեղեկութիւններ պիտի պարունակէ, քանի որ ծովակալը նաւային ճակատամարտին սկիզբէն մինչեւ վերջը ներկայ գտնուած է։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ռուս կառավարութիւնը պատասխանելով Ուաշինկթընի իր դեսպանին հեռագրին, շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Ռուզվելթի բարեկամական զգացումներուն համար, յարելով որ Ռուսիա ամէն պարագայի մէջ պատրաստ է պատերազմը շարունակելու եւ թէ այդ մասին բարեկամ միջոցներ ձեռք առած է արդէն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Քաղաքական չբրջանակներուն մէջ դժգոհութիւն պատճառեց այն պարագան թէ Մանիլա պատանած ուսական մարտանաւերը վար դրուած են ամերիկեան կառավարութեան կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սատեպոյէն կը հեռագրեն թէ նաւային հիւանդասենեակին մէջ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարուեր է Ռոժեստվենսքի ծովակալին վրայ եւ մարմնոյն մէջ մտած ուսական կոտրուածները հանուեր են, սակայն չի կարծուիր որ բժշկուի, վասն զի այդ կոտրուածքներուն հետ հաշուառին կասկածներն ալ մարմնոյն մէջ մտած են։

—Ռոժեստվենսքի երկար հեռագիր մը ստացաւ Բեդերսպուրգէն՝ իր գնողմէն, սակայն չերցաւ կարդալ։

—Օտար մարդկանց բանակը ընդհանուր շարժումի սկսաւ։ Լոնտոնի զինուորական շրջանակներուն մէջ հաստատելու կը լսուսուի թէ ճապոնները ցամաքի վրայ ալ յաղթական պիտի հանդիսանան։

ԲԱՍՐԻԶ.—Բեդերսպուրգէն ստանած լուրերու նայելով, Ռուսիոյ մայրաքաղաքին դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ ռուս կառավարութիւնը ուրիշ տէրութեան մը միջոցաւ ձեռնարկած է գիտնալ թէ ճապոն ինչ պայմաններով պիտի հաւանի հաշուութիւն կնքելու։

—Սէուլէն կը հեռագրեն թէ ճապոնական երեսուն հազար զինուորներ, ամբողջ շաբաթ, Բորէալի սահմանագլուխէն ճամբայ ելեր են Վլատիվոսթոքը պաշարելու համար։

—Անգլիական հեռագրական գործակալութիւնն մը կը ծանուցանէ թէ Նեպոգատով ծովակալը ազատուած եղեր է։

—Բեդերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ Զարը որոշած ելլալով շարունակել պատերազմը, 200,000 նոր զօրքեր անմիջապէս ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Մանչուրիա, ուր մեծ ճակատամարտ մը սկսած է արդէն։

—Բեդերսպուրգէն կը հեռագրեն թէ մեծ դժգոհութիւն կը յայտնուի ծովակալ Նեպոգատովի դէմ, որ փոխանակ մինչեւ վերջը կռուելով Վլատիվոսթոք հասնիլ փրկելու, եւ կամ իր նաւերը օդը հանելու, նախընտրեց անձնատուր ելլալ։ Իր մարտանաւերն ալ թշնամիին յանձնելով։ Ծովակալը խստիւ պիտի դատուի զինուորական տանտի մը առջեւ, երբ Բեդերսպուրգ դառնայ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Էլիզէի պալատան մէջ.— Տեսակցութիւն։—Մեծ հացկերոյթ։—Բաժակաճառերը։—Պոյս։—Ճաշ սպանիական դեսպանատան մէջ։— Պատուանշան։— Մամուլին կարծիքը։

Բարիզ, 31 մայիս.— Ալֆոնս Թագաւորը խանդավառ ցոյցերու առարկայ եղաւ տրաքին դարձոց պաշտօնատունը եւ Էլիզէի պալատը գացած ատեն։ Ժամը հինգին, Թագաւորը Էլիզէ կը հասնի, ուր կ'ընդունուի հանրապետութեան նախագահին կողմէ։ Դեսպաններու տարին մէջ պահ մը առանձին կը տեսակցին Ալֆոնս ԺԳ. ու Պ. Լուպէ։ Տեսակցութիւնը սովորականէն աւելի կը տեւէ։ Թագաւորը գոհունակութիւն կը յայտնէ իր ուղեւորութեան առթիւ տրաքիլուած համակրելից ցոյցերուն համար։ Ալֆոնս ԺԳ. եւ Պ. Լուպէ ձեռքի սիրալիր սեղմումով մը կը բաժնուին առաջ վարկեանի տեսակցութենէ մը յետոյ։ Սէնթ-Օլոթ տրաքանին մէջ պաշտամի մը վրայ գտնուող մանկամարդ կիներ կը գոչեն. «Կեցցէ Ալֆոնս Թագաւորը։» Սպանիոյ վեհապետը կը ժպտի, սիրուն շարժումներ մը ընելով։ Արտաքին գործոց պաշտօնարանը դառնալէ յետոյ՝ Ալֆոնս ԺԳ. իր ալոցքարաքը կը զրկէ Մերկոյթի ասանապետ Պ. Ֆալիէրի եւ Երեսփ. ժողովի ատենապետ Պ. Տումէի։

—Երեկ իրիկուն, մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Էլիզէի պալատան մէջ՝ Պ. եւ տիկին Լուպէի կողմէ, ի պատիւ Սպանիոյ Թագաւորին, որ այս առթիւ զօրապահի հանդէսներ կը կրէր։ Հացկերոյթին ներկայ էին Թագաւորին հետեւորդները, սպանիական դեսպանատան պաշտօնեաները, ֆրանսական նախարարները եւ ուրիշ բարձր պաշտօնատարներ։ Թագաւորը Հանրապետութեան նախագահին հետ դասաւորեալ էր։ Ճաշացուցակը դրուած էր չատ գեղարուեստական ծաղկոյթի մը մէջ։ Ուրուն վրայ կը տեսնուին սպանիական զինանշանները։ Մէկողը դրուած էր սակրոն մը՝ մաքրութեան մը՝ որ Ֆրանսան կը ներկայացնէր։ Միաձուռնին երկու կողմերը քանդակուած էին իրարու ձեռք կարկառած երկու կիներ, որոնք Ֆրանսան եւ Սպանիան կ'ներկայացնէին։ Սեղանի սակրոն սպանիերէն մեծարանացն համաձայնութեամբ։ Աղանդերի առեն Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ սա բաժակաճառը արտասանեց. «Ծանուցեալ իմ երկրիս տրանսքարի գալուստ կը մաղթեմ Ձեր Վեհափառութեան։ Եթէ Ֆրանսա մասնաւորապէս բարեբախտ կը համարի ինքզինքը՝ առաջին այցելութիւնդ ընդունելուն համար, Ձեր Վեհափառութիւնն ալ ապացոյց պիտի տանէ օտար երկիր մը չգտնուելուն։ Ձեր Վեհափառութիւնը ընդհանուր պիտի համարուի թէ հոս ինչ լարաշնք ու համակրութիւն միայն կը նուիրուին սպանիական ազգին նկատմամբ Օգաստոսպէս ի գլուխ հանելու համար իր պաշտօնը՝ ընութեան դէմ գործելու ջանք չըրաւ սպանիական ու ֆրանսական քաղաքականութիւնը։ Ամենուրեք դրացի, մեր երկու երկիրները միացած ըլալու էին ամէն կողմ, հաւատարապէս վառած իրարու վրայ եւ փոխադարձաբար ոչնչեր՝ իրենց խաղաղարարական ջանքերը պատկելու համար։ Մեծ հաճոյք կը զգամ, հաւատալով այդպէս ըլլալը եւ Սպանիոյ ու Ֆրանսայի արդի մտերմական յարաբերութեանց մէջ տեսնելով հաստատեալ տանց ապագայի կատարեալ միութեան։ Բաժակս կը բարձրացնեմ ի պատիւ Ձեր Վեհափառութեան, Վեհ. Մարդ Թագաւորին, եւ կը պատպեմ զոյն, մաղթելով որ ձեր մեծ յոյսերը իրագործուին, ինչպէս նաեւ այն ծրագիրները զոր ձեր ազնիւ հոգին լղացած է Սպանիոյ մեծութեան եւ բարգաւաճման համար։» Ալֆոնս Թագաւորը պատասխանեց. «Պարոն Նախագահ, ես ալ սրտանց շնորհակալութիւն կը յայտնեմ ձեր սիրալիր խօսքերուն համար, որոնք ամենարարձր ու ամենապէրճախօս արտայայտութիւնն են այն խոր համակրութեան որով, Ֆրանսա ընդունեց դեռալի եւ բարեկամ ազգի մը վերադարձը։ Այս ջերմագին եւ շգեղ ընդունելութիւնը, որ ինքնին կը լուզէ ու ես բարեսպարտ կը թագուցնեմ, փալուն ցոյցմունէ կատարեալ համաձայնութեան ոգիներու մասին, որոնք մասնաւորապէս կը շահագրգռեն Սպանիան ու Ֆրանսան։ Այդ համաձայնութիւնը սերտ հանգամանք մը պիտի տայ երկու ժողովուրդները արդէն իսկ իրարու միացնող ոգիներուն եւ բազմաթիւ կապերուն։ Պիրենեականները ընդհանուպ հաղորդակցութեան նոր ճամբաներ պիտի բանան անոնց։ Բաժակս կը պարպեմ Հանրապետութեան նախագահին կենաց, Ֆրանսայի մեծութեան ու բարգաւաճմանը համար։» Հացկերոյթէն լեռ Թասերքանն ներկայացաւ մը տուին Օրերալի ու Բաժակ-Ֆրանսայի արուեստագէտները։ Կէս գիշերին քառասուն մնացած՝ Թագաւորը մեկնեցաւ Էլիզէի պալատէն։ Դիմերը, ամբողջ Բարիզ լուսաւորուած էր չքեղապէս։

—Այս առաւ, Թագաւորը ժամը հարիւնկէսին անկողնէն ելլելով ընդունեց իր տրաքին գործոց նախարարը եւ Բարիզի սպանիական դեսպանը։ Ցեռալ հանձնարարեալ տեսակցաց։ Մառ-Բրիսթին Մայր-Թագաւորին հետ։ Երիտասարդ վեհապետը քառաթ-բոսթանոր զրկեց իր մօր, որոնք կը ներկայացնէին այցելած քաղաքներէն տեսարաններ։ Առաւօտեան ժամը վեցին ծագած փոթորիկէն լեռ՝ օդը բացուած էր, որով Թագաւորը կրնար Բարիզի գլխաւոր փողոցները պտտիլ Պ. Լուպէի հետ եւ այցելել Էնվալիտը, Բանթէոնը, Նոթր-Տամը, քաղաքապետարանը եւ շուկան։ Ճամբուն վրայ, խանդավառ ցոյցեր կ'ընէին եւ ամբոխը կը գոչէր. «Կեցցէ Սպանիան։ Կեցցէ Ալֆոնս Թագաւորը։ Կեցցէ Լուպէ։ Կեցցէ Նախագահը։» Կէս օրին արտաքին գործոց պաշտօնարանը դարձաւ, ու լեռ սպանիական դեսպանատունը գնաց, որի պատիւ իրեն հացկերոյթ մը արուեցաւ։

—Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ հեռաձայնով պատասխանները տուաւ Սպանիոյ Թագաւորին հեռագրերուն։— Պատուոյ Լեգէոնի մեծ խաչը՝ Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վիլլա Ռուբիթիի՝ որքանանաց արտաքին սաթմայոր դուքսին, Թագաւորին սենեկապետ Պ. Սանթօ-Մայրի։ Պատուոյ Լեգէոնի Բ. կարգը՝ զօրավար Պասքարանի, որ փոխարարդապետ կը վարէ արքունական հրամանատարութիւնը։ Գ. կարգը՝ Թագաւորին Քիկնապահներուն։ Դ. կարգը՝ ուրիշ երկու Քիկնապահներու եւ սպանական բժիշկին։ Սպանիոյ Թագաւորն ալ սա պատուանշանները նուիրեց.—Նոյն Գ. պատուանշանի մեծխաչը՝ Մերկոյթի նախագահ Պ. Ֆալիէրի, Երեսփ. ժողովի Ատենապետ Պ. Տումէի, նախարարապետ Պ. Ռուվիէրի։ Նոյն պատուանշանին մեծ խաչը՝ բոլոր նախարարներուն։ Իշպանիա-Բաթիլիք պատուանշանին մեծ խաչը՝ նախարարական խորհրդական Պ. Մերլաւի, եւ Պ. Գերոմի։ Ալֆոնս ԺԲ. պատուանշանին մեծ խաչը՝ Պ. Ժարան Պոմէի։ Ասենցմէ զատ՝ Պ. Լուպէ հեռագրով ծանոյց թէ Պատուոյ Լեգէոնի մեծ խաչը նուիրած է Սպանիոյ տրաքին գործոց նախարար Պ. Վիլլավէրդէի։

—Ալֆոնս Թագաւորին Բարիզի մէջ գտած ընդունելութիւնը լաւ ազդեցութիւն ձգած է Մատրիտի քաղաքական եւ արքունական շրջանակներուն մէջ։ Բոլոր լրագիրները լոյս կը յայտնեն որ ունի սերտ պիտի դառնան երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութիւնները։ Գերման թերթերն ալ կարծիք կը յայտնեն Ալֆոնս Թագաւորին Բարիզ այցելութեան վրայ։ Պերլին

րեղէն վաճառած, վկայագիրը առնուած եւ կայս. երկիրներու մէջ բժշկութիւն քնելէ զրկուած էր, բայց Բերլին ու Գլասկով կողմը բժշկութիւն կ'ընէր. իսկ եղբայրը՝ Իւսքրոթ էֆ. ալ Աբէնգի բժշկական վարժարանէն առած վկայականով թէեւ կայս. բժշկական վարժարանը դիմած եւ սակայն «քրլոքիսմ»ի քննութեան մէջ չէր յաջողած. նաեւ նախապէս երկու սակի ասուլանքի դատապարտուած ըլլալով հանդերձ, նորէն բժշկութիւն կ'ընէր։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը ներկայ պիտի գտնուի Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին ամուսնութեան հանդէսին։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ թագաւորը, էջեալ ալ Ռումանի պատուանշանէն զատ, իր մանրանկար մէկ կենդանագիրը նուիրեց Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանին. նաեւ Բուքրան ալ Ռումանի պատուանշանը՝ Օմ. Հանրային Պարտքի Վարչութեան մէջ գերման պատուիրակ Պ. Թէոթայի։

ԴԱՏԱԿԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Դամանավանի վաճառ. գիւղն եւ պուլկար ապստամբներէն նպարավաճառ Տանքոյ, կօչկակար Սազաօ ու դերձակ Տիմէ օրօնք անցեալները Գամանավանի յունական մետրոպոլիտի փոխանորդ Տ. Թալիոն ապանած ըլլալնուն համար մահուան դատապարտուած էին, մշանջեկան ժամանակիր աշխատութեան դատապարտուեցան։

ՍԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Կիւմիւշխի Սբ-Նարիքա գիւղին մօտ նշանաւոր աւազակ Անոսանի խումբին եւ կայս. զինուորներու միջեւ ընդհարում մը կատարուելով, աւազակապետը ու տասերկու ընկերները ապտնուած են։

—Սէլանիկի լրագրները կ'ըսեն թէ, անցեալ երեւելիների իրիկուն, Սկիւպէն մեկնող կառքերը էմանովա ժամանած պահուն, հոն թափառող պուլկար աւազակներու խումբ մը հեռուէր է։ Կառքերը գանուող զինուորները, իսկոյն այդ աւազակները հալածելով, անոնցմէ երեքը սպաններ եւ երեքն ալ ողջ ձերբակալեր են։

Բ. ԴՈՒՌԸ կը քննէ այն ծրագիրը որ կը վերաբերի Նանեայի նահանգին մէջ Ուլոհ աղայ լուսուկ վարժարաններու հաստատման փութացուցուելուն եւ իւրաքանչիւր վարժարանի համար զատ զատ որոշուելիք օսմաններէն լեզուի ուսուցիչներուն անուանման,

ՊԻԹԼԻՍԻ նահանգին մէջ մարդասպանի գործադրութեանց պիտի ձեռնարկուի։

ՍՈՒՐԻՈՅ կողմերը, անցեալ չաթաս, օդերը լանկած ատքնալով լեռները բաւական մը ասուեր են։

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ հիւանդանոցին բժշկապետ Միլիվա Ալի փաշա, որ ժամանակ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ առաւաւ մեռաւ։

«ՊԱՀԱՆ» պատնէշագրական Ընկերութեան անդամ Այշան էֆ. Ունեհան, այսօր, Էնկիւրի կ'ուղեւորի, Ընկերութեան գործառնութեանց ընդարձակմամբ մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու։

ԹԷՆՊԷՐԻՆ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ օսմ. երկիրներու մէջ հասցուած թէնպէքիներու ամէն մէկ քիլոյեն, առանց բացառութեան, չորս դրուշ առնուի Ռէմիի վարչութեան կողմէ եւ տաք 45 փարան կայս. կառավարութեան պահանի։

ՄԱՀՍՈՒՏԱԿ.—Մայիս 14էն 21 կ. Պոլսոյ և արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 227, որոնց 129ը իգական (66 այր, 63 կին), 80ը՝ քրիստոնեայ (43 այր, 37 կին) եւ 13ը հրեայ (8 այր, 10 կին)։

ՊՈՒԼՍՈՅ Թաշ-Դուսապի կողմը Սելճուք-Սալթան թաղը Նոբլ անուն անձ մը չաթաք իրիկուն իր տան դուռը զարնելուն, երբ կը տեսնէ որ չի բացուիր, դռրիկի միջոցաւ բանալ կուտայ, ու տեսնէ բակին մէջ կը տեսնէ որ ծանկիլիի մը տակ բան մը պառնուած է, եւ ծանկիլիին վրան ալ տասը օրանոց քար մը կայ. ծանկիլիը վեր առնելով կը տեսնէ որ իր հօրը՝ Ապուլլպաքի էֆ.ի դիակը կը հանդչի հոն. տնմիջապէս իմաց կուտայ ասկիանութեան, որ քննութիւն կատարելով կը հաստատէ թէ մէկ քանի չարագործներ՝ Ապուլլպաքի էֆ.ի ձեռքերը կապելով, մէջքի փոկով մը խեղդած են զայն եւ գրպանէն քսակը գողցած են. չարագործներուն տան կահկարասիները խառնչակեր եւ ապա դիակը հորը նետել ուզեր են, բայց հորին բերանը չատ նեղ ըլլալուն՝ կարելի չէ եղած մէջը ձգել դիակը, որ տակուին չէր պաղած։ Նոբլ էֆ.՝ հարցաքննուելուն՝ ըսած է թէ իր ընտանիքը Մաքրիքէօյ գացած է, եւ թէ տան մէջ սպասաւոր Էրզրումցի Մահմուտը կը գտնուի եղեր հոը հետ, որ մշտ իր վրէն կախած կը պահէ եղեր 200 սկիի հարստութիւն մը։ Մահմուտ մէկ քանի օր առաջ թաղին նպարավաճառին ըսեր է թէ «Իրմանները ծանրութիւն կուտան մեր լիքէնտիին, ասոր համար մէկ կողմին վրայ կը պառակի»։ Ոստիկան Մահմուտ ձերբակալուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Բերա, Սալանտրի կիրճ, Սալ փողոց, Տոքթ. Անտոնոլիի անանդրաստական դարմանատան մէջ երէկ գողութիւն մը կատարուեցաւ։ Տօքթորը ընտանիքին հետ պոյտի գացած էր. միայն սպասաւորը կար չէնքին մէջ։ Իրիկուան կողմ երեք հոգի տանը դուռը զարնելով բժիշկը ուզեցին. սպասաւորը բան թէ բացակայ է։ Այդ անձերը քիչ մը նստան եւ լեռայ սպասաւորին վրայ լու

կապելով զայն կապեցին ու պիտերը կարկեցին. ապա տան տարբերայրկը ասրին ու կապեցին։ Այս ընելէ վերջը հոս թանասուն սկիի հնչուն դրամ, սակի ժամացոյց եւն. գաղնալով փախան։ Տօքթորը երբ դարձաւ, իրողութիւնը իմանալով ոստիկանութեան դիմեց, որ քննութեան ձեռնարկած է։

ԲՐԼՏԻ ԼԻՈՆԷԻ Ղալաթիոյ, Բերայի եւ Պոլսոյ ճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի, 8 յունիս։

LES "THURMER,, PIANOS, գերազանց միւս դաշնակներէն, նոյն ինքն գործարանատէրին կողմէ երաշխաւորուած, Ֆերսինանտ Թիւրմըրի կողմէ կը ծախուին Բերա. Մեծ Փողոց, Աղնուրանել փողոցը, Թիւ 18։ Կէս պէյով դաշնակ մը, նման Տիկին Ա. Պէյքի ունեցածին, որ չատ գոհ է անկէ, վաճառատան մէջ կը գտնուի։ 4-20

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրայընի Պոլիս վերադարձին առթիւ Ս. Պատրիարքը բարի գալուստեան այցելութիւն ուստա ըլլալով, դեսպանը չաբաթ օրը իր Տիկնոջ հետ Ազգ. Պատրիարքարան եկաւ փոխադարձ այցելութիւն տալու Ս. Պատրիարքին։ Դեսպանը եւ Լէյտի Օ'Բրայընը ընդունելութեան դահլիճը, ուր մեծարանքներ եւ պատուիրութիւններ ընծայուեցան։ Դահլիճին մէջ, Պատրիարքաց պատկերներուն մասին Ս. Պատրիարքը՝ դեսպանին հարցմանց վրայ՝ տեղեկութիւններ տուաւ։ Ապա Սբ. եւ Լէյտի Նիքոլաս Օ'Բրայընը՝ առաջնորդութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ եկեղեցականաց՝ Մայր տաճարը իջան, ուր Ն. Սրբազնութիւնը եկեղեցւոյ զանազան մասանց վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց եւ դեսպանին բազմանաց վրայ Լուսաբերպետ Տ. Խաչատուր քհնյ. 100 տարուան հնութիւն ունեցող Զաթալ-Թաղ մը, չորրորդ մը, երկու հովուական գաւազաններ, եւ հինէն մնացած փղոսկրեայ գաւազան մը բերելով ցոյց տուաւ։ Ս. Պատրիարքը տասնց գործածութեան մասին ալ հարկ եղած բացատրութիւնները տուաւ։ Դեսպանը եւ դեսպանուհին եկեղեցիին ընդարձակութեան եւ պարզութեան վրայ իրենց հիացմամբ յայտնիչներ եւ Ս. Պատրիարքը այս տարիներ հետեւեալ ցոյց տուաւ նաեւ միւս երկու տաճարները։ Ապա Սբ. Լէյտի եւ Նիքոլաս Օ'Բրայընը՝ շնորհակալութիւն յայտնելով Ն. Սրբազնութեան մեկնեցան։

Դեսպանուհիին ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալով Տաճարին կոմարին հայերէն արձանագրութիւնը, Ս. Պատրիարքը ըսաւ թէ Աւետարանի մէջ հաստատուն է եւ բոլոր եկեղեցիներն ալ այսպիսի արձանագրութիւններ ունին Աւետարանի հաստատութիւնէն ընտրուած։ Այս ընդունելութեան միջոցին Ս. Պատրիարքը վերադարձ կը բերէ։ Խոստացութիւնը ֆրանսերէն լեզուով տեղի ունեցաւ։

—Ս. Պատրիարքը երէկ առաւ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց կէսկի Փաշայի Ս. Յովհաննէս Աւետարանիչ եկեղեցիին մէջ։ Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին, թաղին ուսուցչաց Տ. Ոսկի քահանայ եւ Թաղ. Խորհուրդի դիւանը կազմելով Պատրիարքարան երթալով, առաջնորդեցին Ս. Պատրիարքը, որ երբ կէսկի Փաշայի վարժարանը հասաւ, մեծ դուռնէն ընդունեցաւ վարժարանին երկոտասանները կողմէ, որոնք վեհ. Սուլթանին ձօնեալ երգ մը երգեցին։ Ն. Սրբազնութիւնը տեսչարանին մէջ պահ մը հանգիստ առնելէ եւրջ, անցաւ Մանկապարտէզ, ուր պզտիկները երգեր երգեցին, եւ ծաղկեփունջ մը նուիրեցին Ն. Սրբազնութեան, որ լեռայ վեր՝ նախակրթարան ասոյնորդուեցաւ. հոն իւրաքանչիւր դասարան առանձին ալցելեց, եւ բարձրագոյնթացքին Օր. Վիքթոր Մելքոնեան Ն. Սրբազնութեան ուղղուած ճառ մը կարդաց։ Ս. Պատրիարքը այս առթիւ ըսաւ թէ ինքզինքը Օլտեան՝ Ս. Մեսրոպի գերեզմանը կայծոց գանել, եւ լիշեց այն ապաստարանները՝ զորս ինքն հրատարակած է 1888ին՝ այդ այցելութիւնը տալէ վերջը։ Ս. Պատրիարքը շաբաթ բաշխել տուաւ ալեկերաներուն, որոնք դպրոցական երգեր կ'երգէին եւ Թափօրով առաջնորդուեցաւ եկեղեցի, ունխարանեց Եկեղեցի արարողութեան, եւ իրիկունը հիւրընկալուեցաւ Թէլեան Մարիրոս էֆ.ի բնակարանը։

Ն. Սրբազնութիւնը երէկ առաւ հանդիսաւորապէս պատարագեց Կէսկի-Փաշայի եկեղեցին որ լեցուած էր երկոտասնաշնութեամբ։ Ճաշէն դիրքէն վերջը պատարագիչ Սրբազանը քարոզ խօսեցաւ, ընդարձակելով իրեն «Ամենայն որ հաստատեալ է ի նա, ոչ մեղանչէ, եւ ամենայն որ մեղանչէ ոչ ծանեալ զնա, եւ ոչ տեսեալ զնա» Աւետարանչին խօսքը զոր մեկնաբանեց ընդարձակօրէն։

Պատարագի աւարտումէն վերջը հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Թելեան Մարիրոս էֆ.ի ննջեցեալ հանգիստներուն համար։ Ապա Ս. Պատրիարքը թափօրով առաջնորդուեցաւ վարժարան, ուրուն դրան առջեւ ջերմ մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։ Տեսչարանին մէջ պատասխանութիւններ ըլլալէ յետոյ, Ս. Պատրիարքը առաջնորդուեցաւ Մարիրոս էֆ. Թէլեանի բնակարանը՝ ուր տեղան մը արուեցաւ ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան։

—Սրբազաղէմի Ս. Պատրիարքը Ս. Աթոռոյ վարչական եւ ելմտական տարեգլուխին առթիւ պաշտօնեաներու փոխանակութիւններ եւ ուրիշ վարչական կարգադրութիւններ անօրինելու համար, որոշած է բացառաբար Տնօրէն մը դարձնել մը կարգել, ինչպէս արդէն հրահանգ արուած էր Կ. Պոլսոյ Ազգ. Պատրիարքարանէն։ Ըստ այսմ, Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք հրաւիրագիր ղրկած է Տ. Մամբրէ եպս.ի։ Տ. Յովհաննէս Իսկեանն, Տ. Յակոբոս Սահնասարեան, Տ. Գրիգորիս Պոլսեանն, Տ. Եղիշէ Զէրին. կերբեան եւ Տ. Սարգիս Աէմեան վարդապետներուն, անդամակցելու համար Տնօրէն Ժողովին։ Տ. Եղիշէ վրդ. ատրութեան պատասխան հրաժարած է, իսկ Տ. Մամբրէ եպիսկ. եւ Տ. Յովհաննէս եւ Տ. Գրիգորիս վրդ.ները գրաւորապէս առաջարկած են նախ Տ. Վահրամ վրդ.ը հաստատել Լուսաբերպետութեան պաշտօնէին մէջ եւ յետոյ ժողովականներու ընտրութեան ձեռնարկել։ Ասոնց մերժումին վրայ՝ Ս. Պատրիարքը առժամեայ Տնօրէն ժողով մը կազմած է հետեւեալներէն. Տ. Եղիշա Յովհաննէսեան, Տ. Գաբրիէլ Սագատեան, Տ. Յակոբ Սահնասարեան, Տ. Սարգիս Աէմեան եւ Տ. Դաւիթ Տէրտէրեան վրդ.ներէ։ Տ. Եղիշէ վրդ. Զիլլինկիրեան իր տարութեանը պատճառաւ հրաժարած ըլլալով նաեւ վանքին լուսարարական գործոց տեսչի պաշտօնէն, Ս. Պատրիարքը այդ պաշտօնին մէջ վերահաստատած է Տ. Սարգիս վրդ. Աէմեանը զոր լուսարարական գրաւոր ներկայացուցած է տեղւոյն կառավարչին։ Սարգիս վրդ. ներկայ կը գտնուի Իսարէի ժողովի նիստերուն։

—Կովկասի փոխարքան երբ մայիս 2ին Նոր Նախիջեւանի կայարանէն կ'անցնէր, դէպ ի հոն ասրագրուած անձերի խնդրագիր մը մատուցին որ վերաքննութիւն իրենց դատերը։ Փոխարքան ամէնուն ալ խնդիրքը ընդունեց։ Հոն գտնուող Տիկին Ամիրխանեան ալ նոյն մասը աղերսագիր մը ասաւ կայսերուհիին, որ անմիջապէս խոստացաւ իր մասնակցիլ, եւ գոհացում տրուեցաւ։ Հայերը մեծ պատիւներ ըրին փոխարքային եւ իր տիկնոջ, որոնք կերկին իրենց ընթերակալութիւնը յայտնեցին։

—Ս. Հայրապետը մէկ քանի օր Ալեքսանդրաբոլ գացեր, լեռայ Ս. Էջմիածին դարձեր է։

—Արմաշի Դպրեվանքին վանահայրական փոխանորդ Տ. Թորգոմ Ծ. վարդապետ չորս տարիներու կենդանագրական ծանօթութիւնները հաղորդած է Պատրիարքարան եւ ընդրած է որ Ս. Պատրիարք Հայրը եւ կրօն. ժողովը այս տարիներուն վարդապետական ձեռնադրութիւնը տրատնեն։ Այս չորս տարիներուն 1893ին Դպրեվանք մանելով, աշակերտ եղած եւ վերջացուցած են իրենց ուսումնական քննութիւնները, որպէս պատրաստ են վարդապետական ասիճան ստանալու։

—Վրաստանի եւ Իմերեթի առաջնորդ Տ. Դարեգին եպիսկ. Սաթունեանց 17 տարի եկեղեցական ձեռագիրներ, ինչպէս Աւետարան, կանոնական, շարական, Ըստ հանրական, Նարեկ, Մաշտոց նուիրած է Ս. Էջմիածնի մատենադարանին։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, ընտանեկան վայելուչ հանդէսով մը տեղի ունեցաւ Բերա, Դէրդ էֆ. Տէմիրճեանի բնակարանին մէջ, Թոսոս Թոսի ծանօթ ազգայնիներէն Սարգիս էֆ. Յակոբովիչի որդւոյն՝ Մկրտիչ էֆ.ի նշանախօսութիւնը Օր. Հայկանոյշ Տէմիրճեանի հետ, երկու կողմի ազգականներու եւ բարեկամներու ներկայութեամբ։ Մկրտիչ էֆ.՝ արմատի վճռականութեամբ կը զրաւի ի Կ. Պոլիս եւ պատուոյ դիրք մը ունի առեւտրական հրապարակին վրայ։ Իսկ Օր. Հայկանոյշ, դուստր Դէրդ էֆ. Տէմիրճեանի, լաւ դաստիարակութիւն մը ստացած է եւ բարեմասնութիւններով օժտուած՝ ծնողական խնամքին տակ։

Կը խնդրենք Յակոբովիչ եւ Տէմիրճեան ընտանիքներուն միջեւ հաստատուած այս բարեդէպ խնամութեան առթիւ։

ԱԶԴ.—Թաղ. Խորհուրդս կը ծանուցանէ թէ Թաղիս նորընծայ բարեբարոյ քարոզիչ Տ. Տիրայր վրդ. Մարգարեան, լուսնչկայ հինգշաբթի Ս. Հմայրամեան անտին, իր քարոզչութեան անդրանիկ Ս. Պատարագը պիտի մատուցանէ Ս. Եկեղեցւոյս մէջ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Վ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ Զ. ՄԵՐԱՄԷՄՃԵԱՆ

Ֆէրիգիւղ, 23 մայիս 1905

Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 11.30 եւ Ս. Պատարագ ի ժամ 2։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Մարգարէ էֆ. Սեպուհեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հաւաքուած նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Թօփխանա Եղերք 108, Պօղոս էֆ. Կ. Դալբասեան 54 դրուշ։

—Երգչակ հանգուցեալ Յովհաննէս էֆ. Լէվենեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 դրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս Նոյիկ էֆ. Ս. Տէր Սահակեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ԴԱՆԱՅԵՑՈՒՆ ՈՐԱՆՈՑ

Խնամակալութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Տէր եւ Տիկին Դաւիկ Մ. Սեպուհեան եւ զաւակունք երկու օսմ. ոսկի նուիրած են Որբանոցիս, Մրգարէ էֆ. Սեպուհեանի մահուան առթիւ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ԶՕՒՍԿԱ ԵՒ ՖԱՌՈՅ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յունիս.—Մանչիւրիէն հեռաւորեալ կը հեռագրուի Ռիւթերի.

«Միւսական Օրօրա, Օլեկ ու Եմչուկ մարտանաւերը որոնք Մանչիւ ժամանեցին, Զուշիմայի նաւային ճակատամարտին մէջ սա կորուստները ունեցան.—Մեռած 22 սպայ ու 45 նաւազ եւ վիրաւորուած 4 սպայ ու 131 նաւազ։ Այդ երեք յածուրակներուն բոլոր սպաները կը յայտարարեն թէ Ճարօնները վերադարձեալ ճակատամարտին մէջ բազմաթիւ ընդծովեայ շղթաներ գործածած են, որոնց միջոցաւ լայնաբերան խառնակուածներ ձգել ռուսական նաւատորմին կարգերուն մէջ, որուն արդիւնքը եղած է այն նաւատորմին պարտութիւնը։ Լենքիթի ծովակալը չէ վնասուած։»

ԲԱՐԻԶ.—Բեդերպուրկէն կը հեռագրեն թէ ռուս կառավարութիւնը հրամայեր է նորէն չորս զօրաբանակներ շարժման վիճակի մէջ դնել։

—Բեդերպուրկէն ստանուած լուրի մը նայելով, եւմատան պաշտօնարանին մէջ սեղանաւորներու գումարում մը կատարուեր է, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու այդ դէպ ազդեցութեան համար զոր Զուշիմայի նաւային ճակատամարտին աղէտը գործած է ռուսական արիութիւնին վրայ։

ՊԷՐԼԻՆ.—Բեդերպուրկէն ստանուած լուրի մը նայելով, Ռուսիոյ ընդունած ռազմական նոր ծրագիրը հետեւեալն է.—Լիբեվիվ զօրավարը Սիպիրիա պիտի քաշուի, առանց հաշուութիւն կնքելու, այդ կերպով պարտաւորելու համար Ճարօնը որ մեծքրտակ մը պահէ Մանչուրիոյ մէջ։

—Լոնդոնի-Անգայկր կ'իմանայ Բեդերպուրկէն թէ ռուս կառավարութիւնը մտադիր է նոր նաւատորմ մը կազմել՝ երեւս ծովակալներու կողմէ պարտասուած ծրագրի մը համաձայն։ Կը լսուի որ երեք տարիէն ուտրի։ Նաւատորմը պիտի բազկանայ ութ մեծ զրահաւորներէ, իւրաքանչիւրը 16էն 20,000 թոնանոց, հինգ խոյր յածուրակներէ ամէն մէկը 20,000 թոնանոց, վեցտուն յածուրակ-ծիրտիլնաւերէ, տասը թորպիլնաւերէ, քսան եղերապահ-թորպիլներէ, վեցտուն ընդծովեայ շղթաներէ, չորս նաւէ ուկներու փոխադրութեան համար եւ ութտուն զրահաւոր թնդանօթակիր։ Ռուսական եւ հնամերիկեան ճարտարագործութիւնները պիտի կատարեն այդ շինութիւնները։

ԲԱՐԻԶ.— Մերակուսական Պ. Բոնոթան առաջարկութիւն մը կը պատրաստէ, որպէս զի Ֆրանսայի կառավարութիւնը, Անգլիոյ հետ համաձայնուելով, իր բարեյաջող ազդեցութիւնը նուիրէ Ռուսիոյ, որպէս զի հաշուութիւնը կնքուի, Լա Հէյի մէջ նոր դեսպանաժողովի մը միջոցաւ կարգադրելով Ռուսիոյ եւ Ճարօնի միջեւ եղած վէճերը։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Դիւրերուն հեռագիրներուն մէջ։)

ՎԻԵՆՆԱ.— Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ Գերմանիոյ գահաժառանգին նշանածին հանդիսական մատաղը մեծ խանդավառութեան մէջ տեղի ունեցած է։ Կայսրանին շուրջ մէկ միլիոն մարդ բազմութիւն հաւաքուած էր։ Երբ դղեակ ժամանեց խանդավառութիւնը անօրինակ էր։ Բաղաքապետը ճառ մը արտասանեց։ Բոլոր բարձրատիճան պաշտօնատարները եւ դեսպանական մարմինը ներկայ էին։

—Սեւ Լէրան իշխանը եւ Նեգիպատի Խեդիվը, այսօր, Վիեննա ժամանեցին։

ԹՈՒԼՈՆ.—Ֆրանսական Տիւ Շեյլա յածուրակը երէկ ճամբայ ելաւ դէպի Մարոքի ափերը։

ԹՆՆՃԷՐ.— Մարոքի վեհապետին ներկայացուցիչին մէկ շրջաբերականը կը հրաւիրէ աէրութեանց ներկայացուցիչները՝ իրենց կառավարութիւններէն խնդրել որ թանձերի մէջ միջազգային համաժողով մը գումարուի՝ վէճերանելու Մարոքի կառավարութեան կողմէ եղած բարենորոգմանց առաջարկութիւններուն վրայ։ Այդ համաժողովը պիտի բազկանայ աէրութեանց ներկայացուցիչներէ եւ Մարոքի վեհապետին պատուիրակներէն։ Օտար աէրութեանց թանձերի ներկայացուցիչները հրահանգ խնդրեցին իրենց կառավարութիւններէն։

ՇԳՈՏՐԱ.—Նախորդ գիշերը երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան, որոնց մէկը խիստ եղաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Սանիոյ թագաւորը եւ Պ. Լուպէ ներկայ գտնուեցան Օպէոլի ձիարշաւին որ չատ փայլուն եղաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիական դեսպանութիւնը Ֆէս ժամանեց։

—Մարոքի կառավարութիւնը իրեն եղած առաջարկութիւնները մերժած ըլլալ, դիւանագիտական մի զրդեպ մը հաստատական կը նկատուի։

ԲԵԴԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Բազմաթիւ ռուս կալուածատէրեր՝ Սէլմ, Նաչա, Երգրը, կ'առաջարկեն Բեդերպուրկի եւ Մոսկուայի մէջ կենդրոնական մեծ շուկաներ հաստատել, ինչպէս կայ Բարիզի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սեկար մարտանաւը Թանձր մշուշի մը պատճառաւ, զարնուեցաւ անդլիական Ասիոնգիսսան նաւուն որ Համպուրկէն Սէյ-Սէպասթիէն կ'երթար։ Այդ նաւը ընկղմեցաւ. բայց նաւաղները՝ եւ երեսուներորս հոգի, ազատուեցան։

ՊԷՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրը Սեւ Արծիւ պատուանշանի մեծ խաչը տուաւ օսմ. պատուիրակ Թիւրխան ու Ապտուլլահ փաշաներուն։

ԲԱՐԻԶ.—Դուքս կոմթան ա'Օմիֆրէ Բուքիէ, անդամ ֆրանսական Ակադեմիին ու Մերակուսին, մեռաւ։ Ծնած էր 1823ին։

ՆԱԻԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Թոքիոյէն մայիս 31 թուականով հեռաւորելը կը հեռագրուի Տէյլի Մէյլի.

«Ամիրալ Նախիմով ռուսական զրահապատ-յածուրակին հրամանատարը որ հիմա գերի տարուած է Օզարօ, ապէս կը պատմէ նաւային մեծ ճակատամարտը.—«Մայիս 27ին, առաւաւտ ժամ 7ին էր որ առաջին անգամ տեսանք Ճարօնները, այն պահուն երբ Զուշիմայի արեւելեան կողմէ կ'երթայինք։ Ճարօնական մարտանաւերը դէպ ի մեր վրայ լուսնցան եւ կրակ ընել սկսան։ Թնդանօթաձգութիւնը իննսուն վայրկեան է ի վեր կը չարունակուէր, երբ յանկարծակի ընդհարում մը զգացի եւ Ամիրալ Նախիմով սկսաւ ջուրին մէջ խորասուզուիլ որպէսզի։ Կարելի թէ ամէնն մը կամ թարիլի մը զարկած էր։ Նաւս ունէր վեց հարիւր սպայ ու նաւազ, որոնց չատերը ծովին յատակը գացին նաւուն հետ. եւ ու ոմն մնացողները ազատարարի գօրիներու միջոցաւ ազատուեցանք։ Շոգենաւակ մը մեզ առաւ ու Ճարոնական ձկնորի նաւ մը տարաւ։ Բոլոր սպաները Սիմոնոդէքի ղրկուեցան։ Լեռնաբերի ժայռերուն բացերը կատարած ընդհարումին մէջ ռուսական զրահաւորները յարձակեցան Ճարոնական մարտանաւերուն վրայ եւ այս վերջինները լանկարծ դառնալով ռուսականներուն չորը բոլորեցան եւ ոմսան ոմանք կրակ մը սեղացնել տանց վրայ։ Ռուսական գիծերուն մէջ չփոթութիւն ծագեցաւ, եւ Թոկօ ծովակալը սեռնելով այդ վիճակը, Միքազա զրահաւորէն նշան տաւաւ, հարցնելով իր հակառակորդներուն թէ արամադիր են անձնատուր ըլլալ։ Մեր նաւերը ընդունեցին եղած առաջարկութիւնը։ Ճակատամարտին տասն թնդանօթաձգութիւնը այնքան տաստիկ էր որ նոյն տեղէն ծովային 28 մղոն հեռաւոր գտնուած Նամակչի քաղաքին տանները դղրդեցան։ Բնակիչները կարծեցին թէ երկրաշարժ կը պատահի։ Ճարոնական նաւատորմը համեմատաբար քիչ վնասուեցաւ։ Ազանի չատ անգամներ ռումբերէ զարնուեցաւ, բայց մինչեւ վերջը պատերազմեցաւ։ Բամիմբաս ծովակալը, ճակատամարտին սկիզբները, դէպ ի հարաւ զրկուած էր համեմատաբար ակար նաւերուն մէջ, եւ թող ասուած էր որ ռուսական մարտանաւերը իրեն մօտենան. լեռայ Ուրիւս ծովակալը, Իքիէն ճամբայ ելած, ռուսական մարտանաւերուն վրայ յարձակած և անոնց յառաջկողմէ գիծին մէջտեղն անցած էր, անոնց վրայ քանի մը անգամ կրակ ընելով իր բոլոր թնդանօթներովը։ Ընդծովեայ շղթաները մասնակցեցան ճակատամարտին եւ մեծ ծառայութիւններ մատուցին։ Ռուսական Վլասիմիր-Մոնոմաք յածուրակը սպիտակ դրօշ պարզեց ճակատամարտին ատեն եւ իր հարիւր վեցտասնեակներով անձնատուր եղաւ։»

Տորիֆ չգտնուելը որ երկիկ Նակադաքի ժամանեց, լուր բերաւ թէ Կոթօ կղզիին մօտ երեք նաւեր տեսեր է, հաւանօրէն ռուսական նաւատորմէն։ Մէկը ունէր երեք ծխնելոյզ եւ Օզիասպիսի կը նմանէր։ Միւս երկուքը Օրօրան եւ Իզումրուտ ըլլալու էին։ Երեքն ալ ծուած էին։ Զրհանները փութով կը գործէին։ Այդ նաւերէն մէկը Տորիֆ մօտենալու երեւոյթը ունեցաւ, բայց բուսական յառաջանալէ եւրջ կեցաւ եւ յետոյ եւ դարձաւ։ Երեք նաւերը դէպ ի հարաւային արեւմուտք գացին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 21 Մայիս

Օսմ. Բոնսոլիտէ Մխաց. Օ.Ո.	96	—
Ամէնէն բարձր գին »	96	03
Ամէնէն վար գին »	95	38
Բուսմէլիի Երկաթուղի գոց ֆր.	132	37
Ամէնէն բարձր գին »	133	65
Ամէնէն վար գին »	132	25

ԹԱՑՈՒՄ 23 Մայիս

Օսմ. Բոնսոլիտէ Մխացն Բ.Կ.	96	03
Բուսմէլիի Երկաթուղի ֆր.	132	50
Շիրքէթի Խայրիէ	30	—
Օսմանիէ	—	—
Ռէմի	17	—
Օսմ. Պանքա	—	—
Ցունական Պանքա	434	50
Տէրքօս	254	50
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	4	—
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	7	80
» ժուլիանա	2	82
» պարտաթուղթ	490	—
Բարսի Կ. Պոլսոյ	513	50
Թրանսվալ	90	—
Քրէյգի Ֆոնսիկ Լէվէքսիէն Ա	309	—
« » « Բ	269	—
Լավրիոմ	39	—
Անատոլիի երկթ. բաժնեթուղթ	13	57
» » պարտաթուղթ.	525	—

ՓՈՒԱՆԱԿԱԴԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս ԼՐ.	—	—
» » » չէք »	109	30
Բարիզ » » ֆր.	22	93¾
» » » չէք »	—	—
Պերլին անտոկոս չէք մարք	18	68
Վիեննա չէք ֆլոր.	21	92

ԴՐԱՄԱՇՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանգնոց ԼՐ.	87	12
Անգլիական ոսկի »	109	34
Բոլ Էմբերիալ »	90	10
Քրիմից »	51	08
Մէճիտիէ արծաթ »	108	04
Մէճաիդ «	—	—
Բուպլի թղթադրամ Օ. Ո.	8	59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Ցուցիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	90	50
Միացեալ Օսմ. պարտք) բաց.	87	37
) գոց.	87	37
Օսմանեան Պանքա	14	25
Ռուսական 1888–1889	87	75
Հելլենական 5 %	52	15
» Մոնոբոլ	54	25
Գուլկարական 1892	100	37
Լիմբսիէն իւնիֆիտ	105	—
Ճարոնական %	87	87
Թրանսվալ	3	56
ԶէրԹրա	2	—
Փոխանակագիր	25	31¼

ԲԱՐԻԶ, 3 Ցուցիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %	99	65
Միաց. Օս. պարտաթ.) բաց. զ.	89	80
) գոց. »	88	85
Օսմ. Կայս. Պանքա ֆր.	616	—
Օսմանիէ »	—	—
Բուսմէլի երկաթուղի »	134	50
Օսմ.

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոշազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՊԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄԸ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԷ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԷ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔԷ

Այն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործողները Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ ճանապարհի մասնակցութեամբ եւ՝ երաշխաւորեալ տոկոսներով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամագլխի ու մանչ զաւակաց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ դանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷՔՆՈՐԵՄՆ ԱՑԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐՆ ԱԶՐԷ ԱՆՇԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՆ Ե. ՊԱՌՆԱԲԱՆԵԱՆ
Պոլիս Պառնաբաս խան

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄՍԵՌՆԸ է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱՆԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ԶԵՌՆՇԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալք Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գալաթիոյ խան, թիւ 5, Գալաթիա

18 50—50

ՏԻՒԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱԲԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՇՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինին ու օշարակին մէջ գտնուած լաբթօ-ֆոսֆատ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրաթելք տղոց ոսկորները կը փոփոխի ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և այլասպին տղոց։

Ցեղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգներիր ու չեն փսխեր և առելի կորովի տպաւ կը ծնին։

Լաբթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը յաւելուցնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ մանկան հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութիւնը, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ • A.

ՊԷՏ ՍՕԶՈՒՄԳԼԸՂԸՆԸ
ԹԷՏԱՎԻՒ ԳԱԹԻՍԻ

Տարեր էվէանՊԻՈՒ Էվրօքատա իմբա իթիկի սոն սէկոնՊՇԸնատ Թաշկա էէնի մուվաֆֆազլէՊԹէր էլատ իՊՄէլ օլմաղլա մումարլէրի տոխիէն մէտէրի վէ պէօպրէքլէրի իշնամ իտէէք տաղր իլՄՄաղ վէրմէքտիէն պիր հոՊԹա զարՊԸնատ պէլ սօզուգլուղՊԸՆԸ գՊԹիէն Թէտավի իտեր. Թէրէատաբա իտէնլէրտէն իւհրէՊԸ Թէտավի խատԹալուզ քէտմէլէն միւնալՊի օլտուգատան սօնրա ալՊԸՆԸ։

Ղայէթ էէնի վէ Էվրօքատա ԹաՊԹիգ օլէնան սօն ուտուլ իւէ Գրէնկի խատԹալուզՊԸՆԸ մուվաֆֆազլէՊԸ Թամ իւէ Թէտավի իտեր. հէր կիւն ատատ ալօրԹէն օնա գատար կալտԹատա, ՍանաղզնՊլարատա, Գրատաղլ Օթէլէնին գարլուտՊԸՆատ լտատանը տիւքքանՊԸՆԸն իւղէրնատ 97 նումէրօլը քէնտի Թէտավիխանէսինատ պուլունուր։ 4—40

C^IE RUSSE
Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան հրաւէրներ

Մայիս
Դշ. 24, 6 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին առտուն, Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրա, Թարապլուս-Շամ, Գէրսէթ, Նափա, Հոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Հշ. 26, 8 Օտէսա ժամը 10ին առտուն։
Երբ 28, 10 Մէմէլիս, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
13 Օտէսա ժամը 2ին իրիկուն։ 37—50

ՅՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելից Միջեր. բանոր տոպ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգոզիան	10500	Յուվիա	3500
Ռաէնեան	10500	Լեմբրէյզիան	3500
Փէսոզիան	10500	Գորժ.էն	3000
Լանրանարիան	9000	Գէլտիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Գրանիան	3500
Գալվեզիան	8000	Անգլիան	3500
Ամերիկա	8000	Նեռուլէզիան	3500
Գոսլանդիան	8000	Ալգոնքին	350
Ֆիրֆիլիան	8000	Լէսպիան	300
Ֆալէնիան	3700	Մինեա	900
Վալենիան	3700	Օբոդոս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսոն	8
Ֆլապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել չպանդուխի ժամը նուազն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՅՎԱՐ ԼԱՅՈՆԴԷՆ
Գալաթիա, քարտէսին վրայ
13 50—50 մաքսատան հին տեղը

ՓԻՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ
Որ տարեկան հրաւ. ռազմ կը բռնէ
Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	539
Սարտանիա	18900	Քամբրիանիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէլլա	3226
Քամանիա	12950	Բալտիա	2948
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբիրիա	2938
Խորուսիա	8120	Սամարիա	2351
Սէքսոնիա	7392	Ալէքսոս	218
Ալամանիա	7269	Տէրպոսլի	16
Դիմել առ		ՀՈԼԻ և ՍԻՆԿԸՐ	
35—50		Joly et Seagor	

Մէլմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՒՍՍԻՖԵԱՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեպտեմբեր 20 թուականներ

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Գալաթիա, Քարաքէօ, Եոնի խան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—
Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Սատաք եւ Ռօսիէի, Շէլիք իւլամ խան, Պանէէ գաբաւ թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անէէլիէա, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրեա, Մատա ճատէսի.
Պէօյիքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարլի.
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, թիւ 12. Թիւնէլ խան.
Գալաթիա, Մ. Էդիէն Քրէմէղի, Թէվֆիքիլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռասէ, Պէօյիւքտէրէ ճատէսի, թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ. Բ. Սօմմարիա, Բէնիք.
Պոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրգդը խան, թիւ 8 եւ 9, առաջին յարկ։
17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 31—50

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՍԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ ոնդլ. պղպտատ չենուած ըլլալով, իրենց ոսկեւնութեամբ այնքան դնահատուած են, որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաւս։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Զարլը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նարգարիտները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլուի առանը։ 16 5—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՇ
Ընդմէջ Հալիֆ Կ. Պոլսոյ եւ Օսկսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գամ	1497	Կոզ	1011	Մայոռ	724	Բոգարիա	186
Ալէքթ	3607	Գոնկոնգ	1906	Կրոնտոս	1695	Մարէնկո	2273	Սարգոն	1113
Անտէլոս	1541	Գորսոս	895	Լիոր	775	Մարդէլլա	3709	Ֆիրէնս	1735
Արիոսոր	2277	Տէտոս	4311	Հիտալկա	1581	Մէքտոս	3557	Միլվիա	1198
Գասանս	1822	Տոմինս	937	Հինտու	3720	Միլ	1057	Սրէրոս	1203
Գորոտինս	1264	Տուրոս	2333	Հորանիոս	3600	Մոնդէպելլա	1735	Քասսոս	1323
Գրալս	1076	Տրաքոս	1713	Հումպէրտ	595	Մուրլա	2419	Թ. Ուիլսոն	1546
Գրինս	841	Տիեամս	504	Իսլս	2354	Նէրոս	1033	Քորնս	3327
Գրֆֆալս	4481	Իլլոր	2464	Իտանս	5640	Օնէրա	4100	Քուլտոս	1470
Էլլրոս	1371	Իլտորատս	1520	Զիւնս	1080	Ոնտարիա	4036	Քորբիտոս	487
Գալիբոս	1337	Իբազս	1841	Գիէսս	1053	Օրլանտա	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	934	Գելրինս	2307	Բալէրմոս	1637	Վասոս	1914
Դազս	1694	Ֆինլանտ	1828	Գոմնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիբալ	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիլմոր	2229	Վալիոնուրն.	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանկիսքոս	4532	Լէբանոս	2272	Բինուլտա	1663	Եէտոս	1350
Քիս	2607	Գալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բոլոր	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Գիլանս	1243	Լոբէզոս	3191	Ոմէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալիֆ հոս հասած են։
Սիսէրս չոգենաւը, նաւապետ Ռէյնոր։
Սիբիս չոգենաւը, նաւապետ Սքոթ։
Ընդհանուր վաճառքով Հալիֆ հոս կը պատասխան։
Թալլս չոգենաւը, նաւապետ Թոմ, մասոյ 15ին։
Ալէքս չոգենաւը, նաւապետ Հիլ, մասոյ 25ին։
Դիմել առ Գործակալ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 22—24, Գիւլլուք Մէլէք խան, Գալաթիա 10 8—50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1905 մարտ 1 (Ն.Տ.) լուսնքէ. օրէն սկսեալ

ԳՕՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒՆԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622
Ապր. և Ճմբ.

Կայարան		Առաւ.
Գոնիա	մկն.	11 —
Գալին խան		11 31
Զաւմբա		12 15
Արբզ Էօրէն		12 43
Մանասսուն		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սիարօվա		2 24
Այրանը-Տէրպէնտ		3 14
Ալտա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Գուլկուրլու	ժմ.	Երեկ. 4 50

ԴԱՐՁ 621
Ապր. և Ճմբ.

Կայարան		Իրկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալտա		7 47
Այրանը-Տէրպէնտ		8 31
Սարաօվա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանասսուն		10 25
Արբզ Էօրէն		10 54
Զաւմբա		11 30
Գալին խան		12 6
Գոնիա	ժմ.	Երեկ. 12 35

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՈՂ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ՅՈՒՆՎ. 1ԻՆ

ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Համայնագիտական բառարան եօթը հատորէ բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հետաղրքրէ արդի կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառագիրք մը։ Այդ պատճառաւ է որ հրաշալի յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին ստիճանի կատարեալ, իրապէս արդի պահանջները գոհացնող, չորս հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առատօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէսներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հիանալի բառագիրքը գերընթեր է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէսներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է դատել այն մեծ ծառայութիւնը՝ զոր կատարելի է տալ այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՌՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մանարանա փողոց, թիւ 17, խնդրելն՝ 16 երեսէ բաղկացեալ պրակ մը՝ իր նմոյշ ձրի պիտի ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմակուան դինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարում. 100 ֆրանք տորագրուած առեն, եւ միւսը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբարնաս փողոց, թիւ 17, նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներուն մօտ։ Բաժանորդագրողները կը տանին հրատարակուած վեց փառաւոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջինը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։ 25 25—50

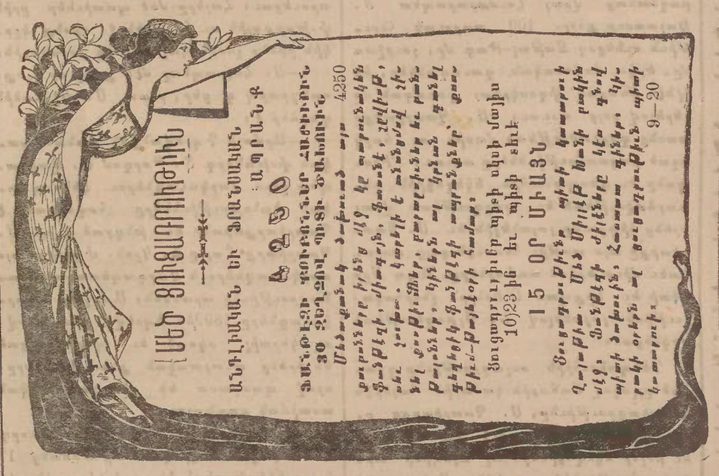

ՇՈԳԵՆԱՒԱՇԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՑՈՂԵՆԱՒԻՐ
Ցաւէրս 5ին իմիրէքին, Սեւ ծովէն։
Լիիժ, որ Անվերսէն կը սպասուէր հս ժամանակ։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ցաւէրս 6ին իմիրէքին, ուղ. Մարսիլիա։
Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թէվֆիգ քարտէսին վրայ։
15 3—50 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախմբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՆԱ. ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 խառն Առաւ.	ԵՐԹ Կառ. Թ. 46 խառն Իրկ.	Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 41 խառն Առաւ.	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 43 խառն Իրկ.
ժ.	ր.			ժ.	ր.
11	15	7	58	3	52
11	35	8	18	3	32
12	—	8	30	3	22
1	5	9	28	2	13
1	19	9	52	2	—
1	41	10	17	1	40
2	3	10	42	1	18
2	27	11	4	12	48
2	39	11	15	12	34
3	—	11	36	12	23
3	21	11	56	11	56
3	35	12	9	11	44
3	47	12	23	11	33
4	2	12	37	11	15
4	21	—	—	—	—
5	1				
5	34				
6	1				
6	48				
7	14				
7	49				
8	19				
8	57				
9	10				
9	55				
1	5				
1	49				
2	42				
1	9				
1	44				
իրկ.				մտ.	

Կայարան		
մկն.	Քարաքէօյ Կամուրտ	ժմ.
ժմ.	Հայտարպաշա	մկն.
մկն.	Բէնտիք	ժմ.
»	Թուզլա	»
»	Կէյպդէ	»
»	Տիլ Իսքէլէսի	»
»	Թավշանճիլ	»
»	Հէրէքէ	»
»	Եարբմա	»
»	Թիւթիւն Զիգիթլիք	»
»	Տէրինճէ	»
ժմ.	Իզմիտ	մկն.
մկն.		ժմ.
»	Գէօյիւք-Տէրպէնտ	»
»	Սապանճա	»
»	Հավիւլիք	»
»	Կէյվէ	»
»	Ադ-Հիսար	»
»	Մէքէճէ	»
»	Լէֆքէ	»
»	Վէզիր-Խան	»
ժմ.	Պիլեճիք	մկն
մկն.		ժմ
»	Քարաքէօյ	»
»	Պօզիւք	»
»	Ին Էօնիւ	»
»	Զուքուր Հիսար	»
ժմ.	Էսկի Շէհիր	մկն.

ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկ.	
ժ.	ր.
1	25
12	45
12	3
11	7
10	23
9	35
8	50
8	23
8	14
7	43
6	50
6	3
5	10
4	45
4	23
3	43
3	5
2	38
1	39
12	57
12	17
11	12
10	30
առաւ.	

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐԻ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 222 խառն Առաւ.		Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 221 խառն Իրկ.	
ժ.	ր.			ժ.	ր.
10	25	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1	25
11	7	» Կէօքէք Քյոպրի	»	12	45
12	5	» Սապանճա Բաւնար	»	12	3
12	59	» Ալտաունա	»	11	7
1	41	» Զէքիւրլէր	»	10	23
2	41	» Տէօյէր	»	9	35
3	10	» Իշանլիլ	»	8	50
3	34	» Համամ	»	8	23
3	44	» Կազլիկէլ Համամ	»	8	14
4	31	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7	43
5	11	» Գէօյիւք Զօպանլար	»	6	50
6	6	» Զայ	»	6	3
6	51	» Իսհակլու	»	5	10
7	15	» Եասխան	»	4	45
7	46	» Ադ Հէհիր	»	4	23
8	18	» Ապարի քէօյ	»	3	43
9	—	» Զամանլէր քէօյ	»	3	5
9	38	» Էսկին	»	2	38
10	25	» Գէօքսու-Խան	»	1	39
11	20	» Յէրայ-Ինի	»	12	57
11	52	» Մէյատան	»	12	17
12	52	» Բունար-Պաշը	»	11	12
1	30	ժմ. Գոնիա	մկն.	10	30
երկն.				առաւ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առաւ.		Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն.	
ժ.	ր.			ժ.	ր.
12	—	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմ.	10	—
12	44	» Ադ Գուլնար	»	9	18
1	24	» Ալբիւ Քէօյ	»	8	46
2	4	» Գէյյիք Ախուր	»	7	58
3	9	» Սարիքէօյ	»	7	1
3	58	» Գիլէր	»	6	4
4	35	» Սարիլէր	»	5	27
5	9	» Գէյյիք Քէօփրու	»	5	—
6	3	» Բօյաբիլ	»	4	16
7	21	» Մալի Քէօյ	»	2	49
8	15	» Սէնճաք Քէօյ	»	1	47
9	—	ժմ. Էնկիւրիւ	մկն.	1	—
երկն.				առաւ.	

ԱԼԱՆԻՈՒՆՏԷՆ ՓԷՕՐԱՀԵՍ.

ԵՐԹ Կառ. Թ. 322 խառն Առաւ.		ԵՐԹ Կառ. Թ. 324 խառն Իրկն.		Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 321 խառն Առաւ.		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 323 խառն Իրկն.	
ժ.	ր.	ժ.	ր.			ժ.	ր.	ժ.	ր.
1	5	11	15	մկն. Ալտաունա	ժմ.	12	30	10	35
1	25	11	35	ժմ. Բէօթահիա	մկն.	12	10	10	15

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱՂՋԱ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 426 խառն Առաւ.		ԵՐԹ Թ. խառն Իրկն.		Կայարան		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 425 խառն Իրկն.		ԴԱՐՁ Թ. խառն Առաւ.	
ժ.	ր.	ժ.	ր.			ժ.	ր.	ժ.	ր.
6	16			մկն. Աստ-Բաղճա	ժմ.	4	54		
6	34			ժմ. Համիտիէ	մկն.				